МОНГОЛ УЛСЫН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГЭМД ОЮУ ТОЛГОЙ ХХК-ИЙН ОРУУЛЖ БУЙ ХУВЬ НЭМЭР

Оюу толгой ХХК-д зориулан бэлтгэв.

Улаанбаатар
2026 он

Агуулга

01
Монгол Улсын эдийн засагт Оюу толгой ХХК-ийн оруулж буй хувь нэмэр

02
Монгол Улсын нэгдсэн төсөвт Оюу толгой ХХК-ийн оруулж буй хувь нэмэр

03
Монгол Улсын нийгэмд Оюу толгой ХХК-ийн оруулж буй хувь нэмэр

04
Судалгааны онол арга зүйн үндэслэл, тооцооллын аргачлал

01

Монгол Улсын эдийн засагт Оюу толгой ХХК-ийн оруулж буй хувь нэмэр

ISO 20252 CERTIFIED RESEARCH STANDARD
ESOMAR 25 Corporate

1. Нэмүү үнэ цэнийг бий болгож, ДНБ-д шууд хувь нэмрээ оруулж...

2. Үржүүлэгчийн нөлөө үзүүлж нэмэлт эрэлтийг үүсгэж...

3. Эдийн засгийн өсөлтийг дэмжиж...

4. Нэг хүнд ногдох ДНБ-д хувь нэмрээ оруулж, эдийн засгийн өсөлтийг иргэдэд хүргэж...

5. Хөрөнгө оруулалт, түүн дотроо гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтыг хийж...

6. Цэвэр экспортын дүнгээр гадаад худалдааны тэнцэлд эерэг нөлөө үзүүлж...

7. Хөрөнгө оруулалт, экспорт хийж гадаад валютын нөөцийг бүрдүүлж, ханшийг тогтворжуулж...

8. Үндэсний ханган нийлүүлэгчдийг дэмжиж дотоодын эдийн засагт хувь нэмрээ оруулж...

9. Татвар, хураамжийг улс, орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэн...

10. Орон нутгийн дэд бүтэц, нийгмийн салбаруудад хөрөнгө оруулалт хийж...

Монгол Улсын ДНБ-д Оюу толгой ХХК-ийн оруулж буй хувь нэмэр

Монгол Улсын ДНБ-д Оюу толгой ХХК-ийн оруулсан хувь нэмэр, оны үнээр, их наяд төгрөгөөр

Монгол Улсын ДНБ

2010 он

9.8 их наяд төгрөг

x **8.3** дахин тэлсэн

2024 он

80.7 их наяд төгрөг

Оюу толгой ХХК-ийн бий болгосон нэмүү үнэ цэнэ

2010-2024 он хүртэлх 15 жилийн хугацаанд

65.8 их наяд төгрөг

OT/MNG **12.9** %

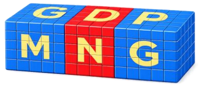

512.2 их наяд төгрөг

" **15** жилийн хугацаанд Оюу толгой ХХК Монгол Улсын **2** жилийн ДНБ-ийг дангаараа бүрдүүлжээ. "

Жилийн дундаж

34.1 их наяд төгрөг

2010 он

0.9 их наяд төгрөг

x **5.2** дахин өссөн

2024 он

4.7 их наяд төгрөг

Монгол Улсын ДНБ-д Оюу толгой ХХК-ийн оруулсан хувь нэмэр

Монгол Улсын ДНБ-д Оюу толгой ХХК-ийн бий болгосон нэмүү үнэ цэний эзлэх хувь, %

Хөрөнгө оруулалтын шинэ мөчлөгийн эхлэл

- Гүний уурхайн бүтээн байгуулалтыг сэргээн эхлүүлж, 5.3 тэрбум ам.долларын хөрөнгө оруулалт хийхээр шийдвэрлэв.
- Хоёрдугаар шатны бүтээн байгуулалт эхэлсэн.
- "Итгэл сэргээсэн эргэлтийн цэг"

Гүний уурхай 2023 онд бүрэн хүчин чадлаараа ажиллаж эхэлснээр Оюу толгой компани Монгол Улсын ДНБ-ий 8-12%-ийг бүрдүүлэхээр болж байна.

Хөрөнгө оруулалтаас үйлдвэрлэлд шилжиж, бодит өгөөжөө өгч эхэлсэн үе

- Блокчлон олборлох технологийг ашиглан 21 дэх хүдэр буулгуурын тэсэлгээг хийснээр, гүний уурхайн олборлолтыг эхлэв. (2023.03.13).
- Агааржуулалтын босоо амны нэвтрэлт 1000 метрт хүрч, Гүний уурхайн үйлдвэрлэл бүрэн хүчин чадалдаа хүрч, бүтээн байгуулалтын үе шат өндөрлөхөд түлхэц болсон (2024.02.14).

"Монгол Улсын эдийн засгийн өсөлтийн хөдөлгүүр"

- Хөрөнгө оруулалтын гэрээ хэрэгжиж эхэлж, баяжуулах үйлдвэрийг барьж эхэлсэн.
- Монгол Улсын эдийн засаг 2011 онд дэлхий дээрх хамгийн өндөр өсөлттэй эдийн засгуудын нэг болж, 17.3%-ийн өсөлттэй байсан.
- Энэхүү өндөр өсөлт нь Оюу толгой ХХК-ийн хөрөнгө оруулалттай холбоотойгоор бий болсон.

"Эдийн засгийн тогтвортой байдлын тулгуур – Экспорт, валютын урсгалыг үүсгэгч"

- Оюу толгой ХХК зэсийн баяжмал үйлдвэрлэж эхэлж, 2013 оны 7 дугаар сард анхны 576 тонн зэсийн баяжмалыг экспортод гаргасан.
- Оюу толгой төслийн эхний жил (2013 он)-д 290 мянган тонн зэсийн баяжмал үйлдвэрлэсэн.
- Гүний уурхайн бүтээн байгуулалтын төлөвлөгөө, санхүүжилтийн гэрээг батлав (2015 он).

Урт хугацааны суурийг бэхжүүлсэн бүтээн байгуулалтын үе – Гүний уурхайн болон орон нутгийн хамтын ажиллагааны хөрөнгө оруулалтын үе

- Гүний уурхайн захиргаа үйлчилгээний Чандмань төв нээгдэв (2019.08 сар), үйлдвэрлэлийн амны бүтээн байгуулалтыг дуусгав (2019.12 сар). Гүний уурхайн хүдэр буулгуурын анхны тэсэлгээг амжилттай хийсэн (2022.06 сар).
- Ханбогд суманд Цэвэр ус хангамжийн цогцолборыг ашиглалтад оруулав (2017.04 сар). 640 хүүхдийн суудалтай сургууль, 200 хүүхдийн ортой цэцэрлэгийг бариулж иж бүрэн тохижуулж хүлээлгэн өгөв (2018.05 сар). Ханбогд сумын хөгжилд зориулан 50 сая ам.долларын хөрөнгө оруулалт хийхээр шийдвэрлэв (2022.05 сар).

Тайлбар: 2010-2024 оны хооронд хөрөнгө оруулалтын ажлын гүйцэтгэл, тэдгээрийг санхүүгийн бүртгэлд бүртгэж буй байдлаас шалтгаалан Оюу толгой компанийн бий болгосон нэмүү цэн энэ хугацаанд харилцан адилгүй, хэлбэлзэлтэй байжээ. Мөн нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт болон үндэсний тооцооны системийн зарчмын зөрүү энд нөлөөлж байна.

Монгол Улсын 2024 оны ДНБ-д үзүүлсэн нийт нөлөө буюу үржүүлэгчийн нөлөө

Оюу толгой ХХК-ийн нэмүү үнэ цэний шууд бус үржүүлэгч 0.296 байгаа нь:

Оюу толгой ХХК 2024 онд үндэсний ханган нийлүүлэгч 642 аж ахуйн нэгжээс 3.1 их наяд төгрөгийн худалдан авалт хийснээр тэдгээр ханган нийлүүлэгчид Монгол Улсын эдийн засагт 1.4 их наяд төгрөгийн нэмүү үнэ цэнийг бий болгожээ. Оюу толгой ХХК 1 тэрбум төгрөгийн нэмүү үнэ цэнийг бий болгосноор түүнийг дагаад үндэсний ханган нийлүүлэгчид 295.8 сая төгрөгийн нэмүү үнэ цэнийг болгож байгааг харуулж байна. Энэ бол эдийн засагт үзүүлж буй "эхний давлагаа"-ны буюу шууд бус нөлөө юм.

Оюу толгой ХХК-ийн нэмүү үнэ цэний өдөөгдсөн нөлөө 0.326 байгаа нь:

Оюу толгой ХХК-ийн 4.7 мянган ажиллагчид, үндэсний ханган нийлүүлэгч 642 аж ахуйн нэгжийн ажиллагчдын цалингийн орлого Монгол Улс, орон нутгийн эдийн засагт 1.5 их наяд төгрөгийн нэмүү үнэ цэнийг бий болгожээ. Энэ нь Оюу толгой ХХК 1 тэрбум төгрөгийн нэмүү үнэ цэнийг бий болгосноор үндэсний болон орон нутгийн эдийн засагт 325.6 сая төгрөгийн нэмүү үнэ цэний эрэлт болгож байгааг харуулж байна. Энэ бол эдийн засагт үзүүлж буй "хоёр дахь давлагаа"-ны буюу өдөөгдсөн нөлөө юм. Цалин хөлс болон ажиллагчдын нийгмийн хангамж өндөр байх тусам энэ нөлөө нэмэгддэг.

Оюу толгой ХХК-ийн нэмүү үнэ цэний нийт үржүүлэгч 1.623 байгаа нь:

Оюу толгой ХХК-ийн бий болгосон 1 тэрбум төгрөгийн нэмүү үнэ цэн нь эдийн засагт нэмэлтээр 623 сая төгрөгийн нэмүү үнэ цэнийг бий болгожээ. Оюу толгой ХХК 2024 онд 4.7 их наяд төгрөгийн нэмүү үнэ цэнийг шууд бий болгож, нийт үржүүлэгчийн нөлөөгөөр Монгол Улсын эдийн засагт нийтдээ 7.6 их наяд төгрөгийн нэмүү үнэ цэнийг бий болгосон нь Монгол Улсын ДНБ-ий 9.4%-ийг эзэлж байна.

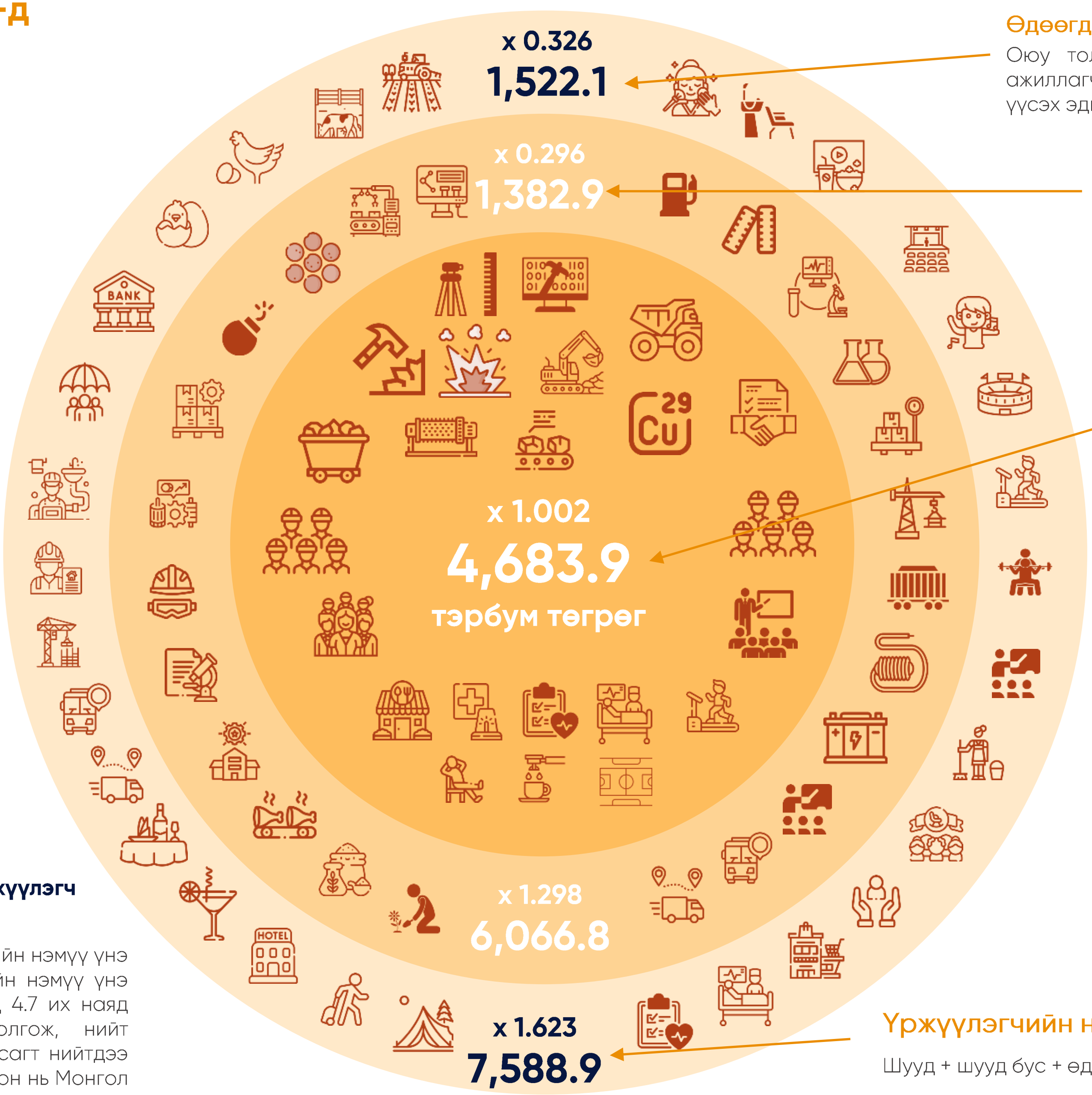

Өдөөгдсөн үржүүлэгчийн нөлөө:

Оюу толгой ХХК болон ханган нийлүүлэгчдийн ажиллагчдын орлогоос бий болсон хэрэглээнээс үүсэх эдийн засгийн үр нөлөө буюу нэмүү үнэ цэн.

Шууд бус үржүүлэгчийн нөлөө:

Нийлүүлэлтийн сүлжээний хүрээнд бий болсон нийлүүлэгчид, тээвэрлэгч, туслан гүйцэтгэгчдийн бий болгосон нэмүү үнэ цэн.

Шууд үржүүлэгчийн нөлөө:

Үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас ДНБ-д шууд оруулж буй хувь нэмэр буюу бүтээгдэхүүн, үйлчилгээгээр бий болсон ашиг, цалин, татвар зэрэг шууд нэмүү үнэ цэн.

Давлагаалсан нөлөө (RIPPLE EFFECT)

Улс орнуудын уул уурхайн салбарын ДНБ-ий үржүүлэгч

	Монгол*	Канад**
Шууд нөлөө	1.065↗	1.189↗
Шууд бус нөлөө	0.464↗	0.411↗
Өдөөгдсөн нөлөө	0.218↘	0.018↘
Нийт нөлөө	1.747↗	1.617↘

Тайлбар: ↗ Оюу толгой компанийн үзүүлэлтээс их,
↘ Оюу толгой компанийн үзүүлэлтээс бага,
= Оюу толгой компанийн үзүүлэлттэй тэнцүү.

Үржүүлэгчийн нийт нөлөө:

Шууд + шууд бус + өдөөгдсөн

Эх сурвалж: * Салбар хоорондын тэнцэл, ҮСХ, 2019 он,
** Канадын статистикийн газар 2022 он, https://www150.statcan.gc.ca/

Монгол Улсын ДНБ-д үзүүлж буй үржүүлэгчийн нөлөө

Оюу толгой ХХК-ийн Монгол Улсын эдийн засагт үзүүлэх үржүүлэгчийн нөлөө, коэффициентоор

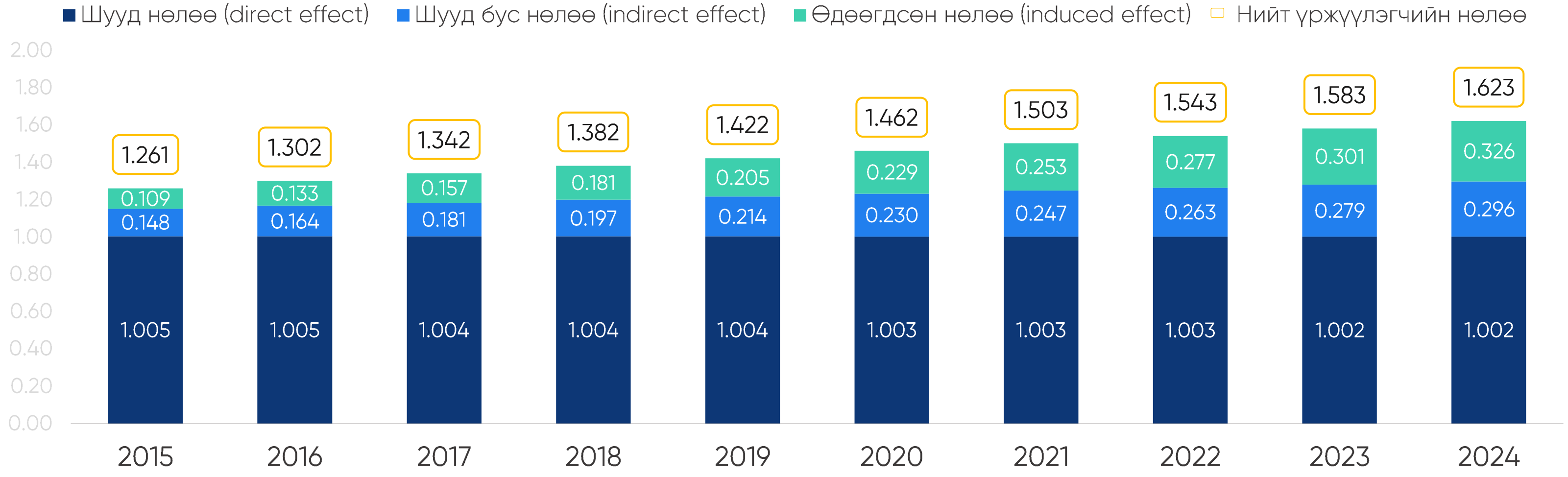

2015 онд

Оюу толгой ХХК-ийн 1 тэрбум төгрөгийн үйлдвэрлэл

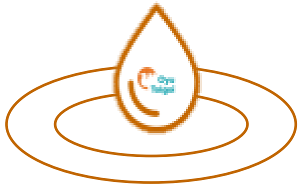

Монгол Улсын эдийн засагт **261.3 сая төгрөгийн эрэлтийг нэмэлтээр бий болгож байсан** бол..

2024 онд

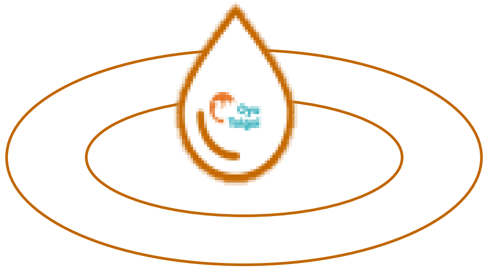

Үржүүлэгчийн нөлөө

x**2.4**

Үржүүлэгчийн нөлөөгөөр бий болсон **нэмэлт эрэлт 623.4 сая төгрөг болж, 2.4 дахин нэмэгджээ.** Үүний дотор шууд бус нөлөөний үржүүлэгч 2.0 дахин нэмэгдсэн бол өдөөгдсөн нөлөөний үржүүлэгч 3.0 дахин нэмэгджээ.

Монгол Улсын ДНБ-д Оюу толгой ХХК-ийн үржүүлэгчийн нөлөөгөөр бий болсон нэмүү үнэ цэнийн эзлэх хувь

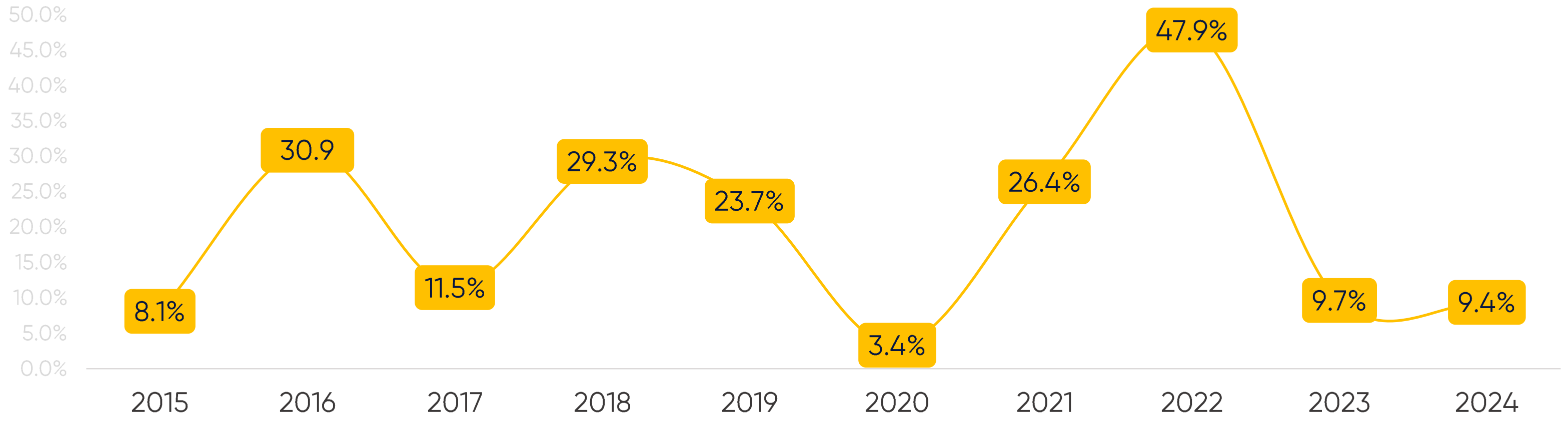

Үржүүлэгчийн нөлөөгөөр Оюу толгой ХХК

- 2016 онд Монгол Улсын эдийн засгийн 1/3-ийг бүрдүүлж байсан бол...
- 2022 онд гүний уурхайг ашиглалтад оруулснаар Монгол Улсын эдийн засгийн тал хувийг бүрдүүлжээ.
- 2023 оноос хөрөнгө оруулалт, бүтээн байгуулалтын ажил дууссанаар үйлдвэрлэлийн хэмжээ тогтворжиж, Монгол Улсын эдийн 9.4%-9.7%-ийг эзлэх болжээ.

Эдийн засгийн өсөлтөд үзүүлсэн нөлөө

- **Монгол Улсын эдийн засгийн өсөлт 2011 онд 17.3%-д хүрч**, дэлхийд эдийн засгийн өсөлтөөрөө тэргүүлэгч улс болоход **уг өсөлтийн 13.5%-ийн өсөлтийг Оюу толгой ХХК бий болгожээ.** Хэрэв “Оюу толгой ХХК байгаагүй бол” эдийн засгийн өсөлт тухайн онд 3.8% болох байжээ.
- Дэлхийн зах зээл дээрх уул уурхайн түүхий эдийн үнэ, эрэлт буурч, макро эдийн засгийн, түүн дотроо төсөв санхүүгийн тогтворгүй байдал үүсэж эдийн засгийн өсөлт суларсан **2016 онд Оюу толгой ХХК-ийн Гүний уурхайн хөрөнгө оруулалт шийдэгдэж, бүтээн байгуулалтыг эхлүүлснээр эдийн засгийн уналтын мөчлөгийг сэрж, эдийн буурал бус өсөлтийг бий болгожээ.** Оюу толгойн **Гүний уурхайн хөрөнгө оруулалт эдийн засгийн өсөлт, тогтворжилтын эргэлтийн цэг болсон.**
- Дэлхийн зах зээл дээрх уул уурхайн түүхий эдийн үнэ эрген сэргэсэн, Гүний уурхайн бүтээн байгуулалтын ажил эрчимжсэнээр **2018 онд Оюу толгой ХХК эдийн засгийн өсөлтийн хурдасгуурын үүргээ дахин гүйцэтгэсэн.**
- Гүний уурхайн бүтээн байгуулалтын ажил 2022 онд дуусаж, **2023 онд гүний уурхайн олборлолтыг эхлүүлснээр Оюу толгой ХХК Монгол Улсын эдийн засгийн өсөлтөд тогтвортой хувь нэмрээ оруулах нөхцөл бүрджээ.**

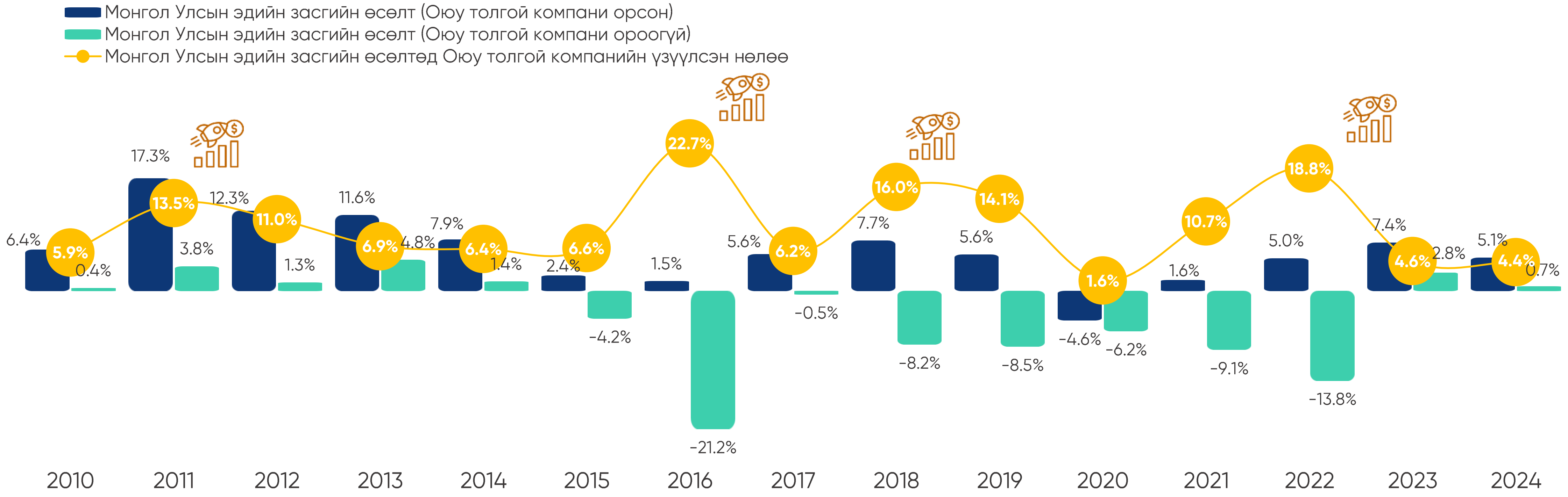

Монгол Улсын нэг хүнд ногдох ДНБ-д үзүүлсэн нөлөө

Монгол Улсын нэг хүнд ногдох ДНБ-д Оюу толгой ХХК-ийн оруулсан хувь нэмэр, ам.доллароор

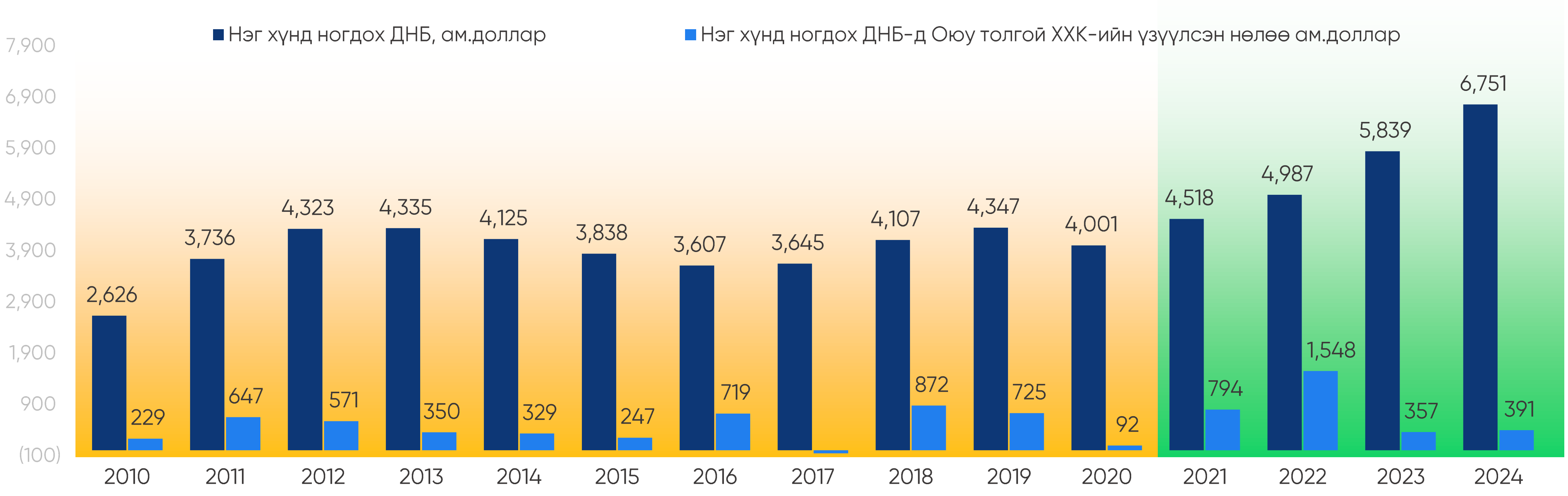

2021-2024 онд Оюу толгой ХХК нь Монгол Улсын нэг хүнд ногдох ДНБ-д жилд дундажаар 770 ам.долларыг бий болгожээ. Ийнхүү Монгол Улсыг дундаас дээгүүр орлоготой улс орон болон дэвшихэд Оюу толгой ХХК өөрийн хувь нэмрийг оруулжээ.

WORLD BANK GROUP

Дэлхийн банк: Улс орнуудын орлогын ангиллын түвшин

	Low income	Lower-middle income	Upper-middle income	High income
July 1, 2023 – for FY24 (new)	<=1,135	1,136-4,465	4,466-13,845	>13,845
July 1, 2022 – for FY23 (previous)	<=1,085	1,086-4,255	4,256-13,205	>13,205

Эх сурвалж: https://blogs.worldbank.org/en/opendata/new-world-bank-group-country-classifications-income-level-fy24

Монгол Улсын нийт болон гадаадын хөрөнгө оруулалтын дунд эзлэх хувь

Монгол Улсын нийт хөрөнгө оруулалт, гадаадын хөрөнгө оруулалт болон Оюу толгой ХХК-ийн хөрөнгө оруулалт, их наяд төгрөгөөр

Оюу толгой ХХК Монгол Улсад 2010-2024 оны хоорондох 15 жилийн хугацаанд **44.7 их наяд төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийсэн.**

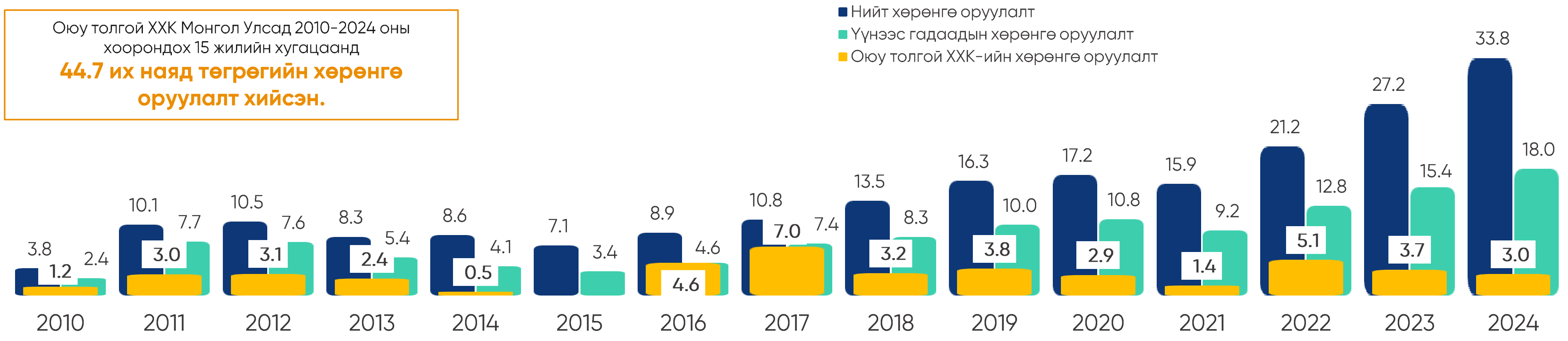

Монгол Улсын нийт болон гадаадын хөрөнгө оруулалтад Оюу толгой ХХК-ийн эзлэх хувь

Энэ хугацааны:
- Нийт хөрөнгө оруулалтын **21.0%**
- Гадаадын хөрөнгө оруулалтын **35.1%**

Монгол Улсын экспорт, импортод эзлэх хувь

Оюу толгой ХХК-ийн экспортын дүн болон МУ-ын нийт экспортод эзлэх хувь, сая ам.доллар болон %

- Оюу толгой ХХК 2013-2024 оны хооронд нийтдээ 18.9 тэрбум ам.долларын экспорт хийсэн нь Монгол Улсын нийт экспортын 18.7%-ийг эзэлж байна.
- 2014-2016 онд Оюу толгой ХХК-ийн экспорт нийт экспортод 30-40%-ийг эзэлж байжээ.
- Монгол Улсын нүүрсний экспорт 2017 оноос нэмэгдсэнээр Оюу толгой ХХК-ийн экспорт нийт экспортод 10-20%-ийг эзлэх болжээ.
- Оюу толгой ХХК 2024 оны байдлаар Монгол Улсын нийт экспортын 15.5%-ийг бүрдүүлжээ.

Оюу толгой ХХК-ийн импортын дүн болон МУ-ын нийт импортод эзлэх хувь, сая ам.доллар болон %

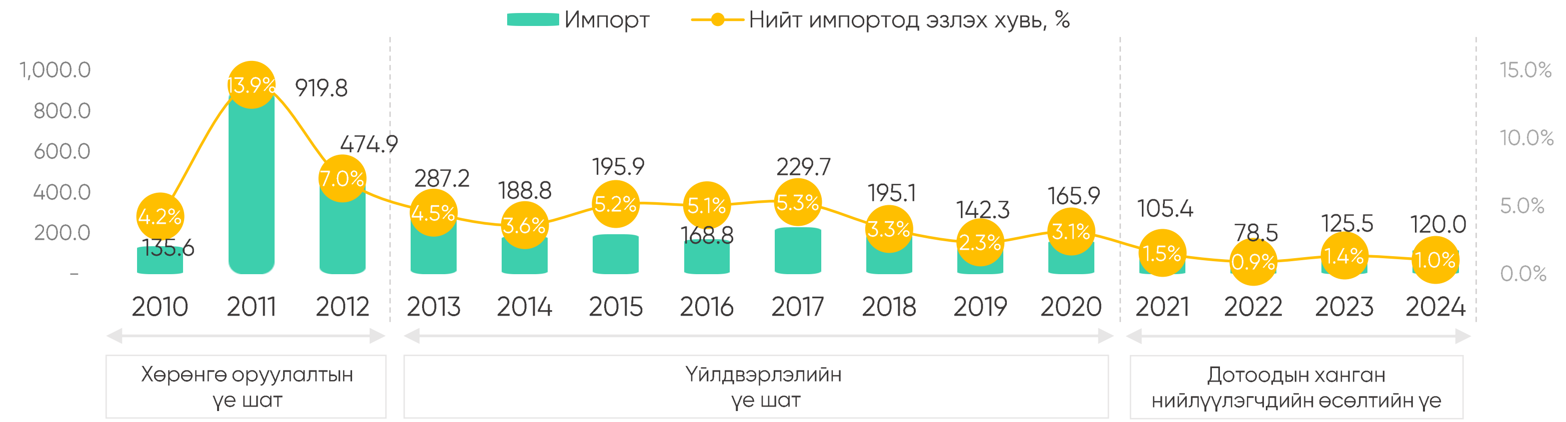

- Оюу толгой ХХК 2010-2024 оны хооронд нийтдээ 3.5 тэрбум ам.долларын импорт хийсэн нь Монгол Улсын нийт импортын 3.8%-ийг эзэлж байна.
- Оюу толгой ХХК-ийн хөрөнгө оруулалт 2010-2012 онд голлон хийгдэж, 1.5 тэрбум ам.долларын импорт хийсэн нь Монгол Улсын нийт импортод 9.3%-ийг эзэлж байжээ.
- Монгол Улсын нийт импортод Оюу толгой ХХК-ийн импортын эзлэх хувь 2013-2020 онд 4.5-3.1% болж буурч, улмаар дотоодын ханган нийлүүлэгчидтэй хамтран ажиллах болсноор 2021 оноос 1.5-1.0% болж буурчээ.
- Оюу толгой ХХК 2024 оны байдлаар Монгол Улсын нийт импортын 1.0%-ийг бүрдүүлжээ.

Монгол Улсын гадаад худалдааны тэнцлийн ашгийг бүрдүүлсэн байдал

Монгол Улсын гадаад худалдааны тэнцлийн ашигт Оюу толгой ХХК-ийн цэвэр экспортын эзлэх хувь, %

- Гадаад худалдааны "зүтгүүр – хөдөлгүүр (локомотив)"
- Монгол Улсын гадаад худалдааны "тулгуур багана"

2014-2024

1.7 тэрбум ам.доллар **импорт***

Олборлолт - Үйлдвэрлэлт

18.7 тэрбум ам.доллар **экспорт**

Оюу толгой ХХК-ийн экспорт, импортын* харьцаа

2014-2024

1 USD Импорт*

Олборлолт - Үйлдвэрлэлт

11 USD экспорт

Тайлбар: * - Энд зөвхөн Оюу толгой компанийн өөрийн хийсэн импортын үнийн дүнгээр тооцсон бөгөөд ханган нийлүүлэгчдээс авсан импортын үнийн дүн ороогүй болно.

Гадаад валютын нөөц бүрдүүлэлтэд үзүүлсэн нөлөө

Оюу толгой ХХК-ийн Монгол Улсад оруулж ирсэн гадаад валютын хэмжээ

2010-2024 оны хооронд

15

жилийн хугацаанд

Монгол Улсад

19.2

тэрбум ам.доллар оруулжээ

- Оюу толгой ХХК 2010-2024 оны хооронд нийтдээ 19.2 тэрбум ам.долларыг Монгол Улсад оруулж иржээ.
- Монгол Улсын гадаад валютын албан нөөц 2012 оны 12-р сард анх удаа 4.1 тэрбум ам.долларт хүрсэн нь Оюу толгой ХХК-ийн 2011-2012 онд хийсэн хөрөнгө оруулалтын нөлөө байжээ.
- Оюу толгой ХХК-ийн оруулж ирсэн гадаадын валютын хэмжээ буурсан 2014-2016 (гүний уурхайн бүтээн байгуулалт зогссон байсан үе) оны хооронд Монгол Улсын гадаад валютын нөөцийн хэмжээ мөн 1.6-1.3 тэрбум ам.доллар болж буурч байжээ.
- Тухайн жил бүрийн Монгол Улсын сарын дундаж импортын дүнтэй харьцуулахад Оюу толгой ХХК-ийн оруулж ирсэн гадаад валютын хэмжээ дунджаар Монгол Улсын 2.5 сарын импортыг хангах боломжтой байжээ.

Монгол Улсын гадаад валютын албан нөөц болон Оюу толгой ХХК-ийн оруулж ирсэн гадаад валютын хэмжээ, сая ам.доллар

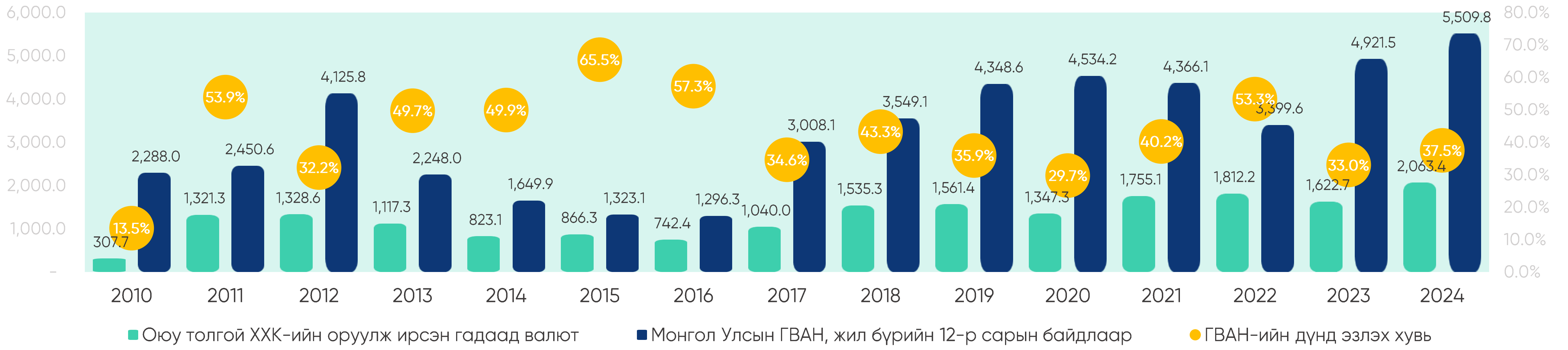

Гадаад валютын ханшид үзүүлсэн нөлөө

- 2010-2016 оны хооронд Оюу толгой компанийн гадаад валютын урсгал нэмэгдэхэд төгрөгийн ам.долларын эсрэг ханш чангарч, Оюу толгой компанийн гадаад валютын орох урсгал буурахад төгрөгийн ам.долларын эсрэг ханш суларч байжээ.
- 2017 оноос нүүрсний үнэ, экспортын хэмжээ нэмэгдэж, улсын төсвийн орлого нэмэгдэж, нөгөө талдаа импортын хэмжээ нэмэгдсэн. Эдийн засаг ч мөн энэ хэмжээгээр тэлж, гадаад валютын гадагшлах урсгал нэмэгдсэн.

Оюу толгой ХХК-ийн Монгол Улсад оруулж ирсэн гадаад валютын хэмжээ, сая ам.доллар

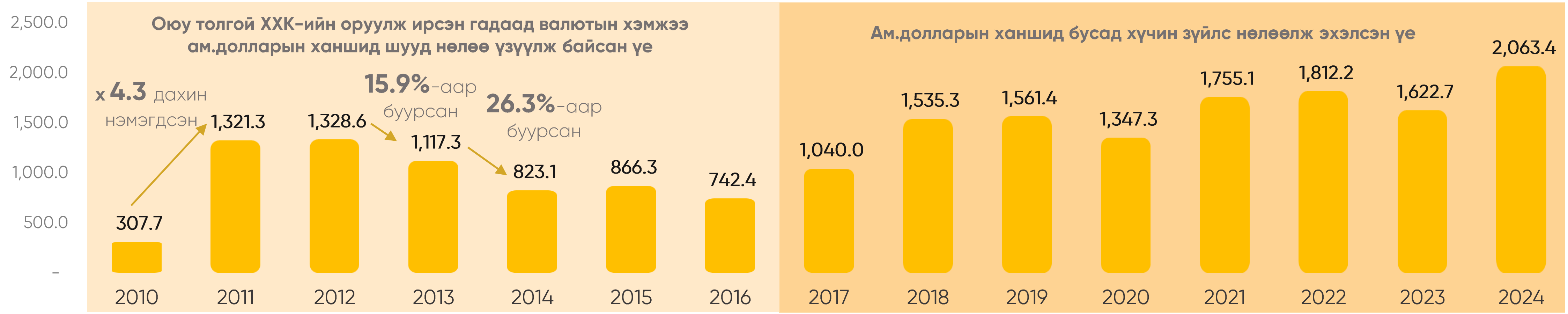

Ам.долларын жилийн дундаж ханш, төгрөгөөр

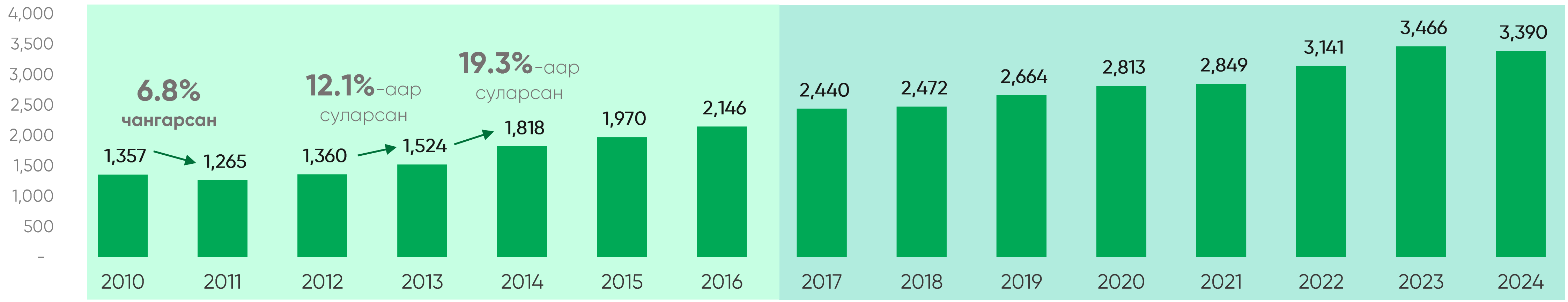

Оюу толгой ХХК-ийн худалдан авалт

Үндэсний ханган нийлүүлэгчдээс авсан бараа, үйлчилгээний болон импортын дүнгийн харьцуулалт

2010-2024 оны хооронд

15

жилийн хугацаанд

Үндэсний 9,366 ханган нийлүүлэгчээс*

17.3 буюу **6.6**

их наяд төгрөг / тэрбум ам.доллар

бараа, үйлчилгээ худалдан авчээ

ам.доллароор:
1.9 дахин их

>

төгрөгөөр:
2.5 дахин их

Импортоор

3.5 буюу **6.8**

тэрбум ам.доллар / их наяд төгрөг

бараа худалдан авчээ

* Тайлбар: давтагдсан тоогоор

Үндэсний ханган нийлүүлэгчдээс авсан бараа, үйлчилгээний болон импортын дүн, сая ам.доллар

Оюу толгой ХХК-ийн дотоодын худалдан авалт

- 2010-2024 онд Оюу толгой ХХК-ийн төлсөн дотоодын бараа, үйлчилгээний татвар энэ төрлийн татварын орлогын 21%-ийг эзэлж байна.
- Энэ нь Оюу толгой ХХК дотоодын бараа, үйлчилгээний хамгийн том худалдан авагчдын нэг болж, дотоодын бараа, ажил үйлчилгээний эргэлтийн 1/5-ийг бүрдүүлж байгааг харуулж байна.
- Оюу толгой ХХК-ийн худалдан авалт 2012, 2018 онуудад дотоодын бараа, үйлчилгээний эргэлтийн 1/3-ийг бүрдүүлж байжээ.

Монгол Улсын дотоодын бараа, үйлчилгээнээс төвлөрсөн татварын орлогод Оюу толгой ХХК-ийн эзлэх хувь

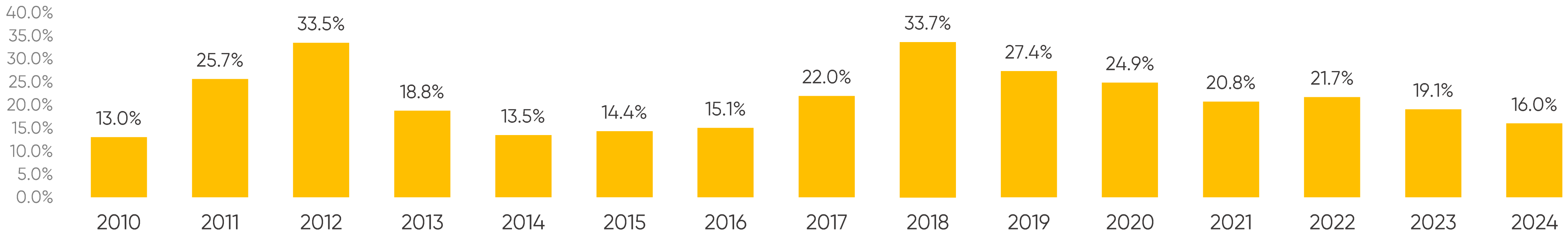

Оюу толгой ХХК-тай хамтран ажилладаг үндэсний ханган нийлүүлэгч аж ахуйн нэгжийн тоо

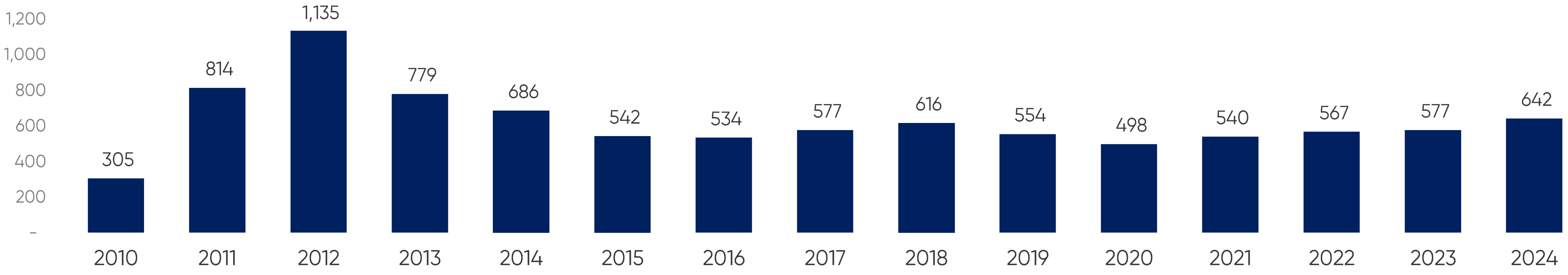

Оюу толгой ХХК-ийн орон нутгийн бизнесийн идэвхжилд үзүүлсэн нөлөө

- 2013 онд Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын 1,000 хүн амд үйл ажиллагаа явуулж байгаа 15 аж ахуйн нэгж, байгууллага (ААНБ) ногдож байсан бол 2024 онд энэ үзүүлэлт 43 болж, бизнесийн идэвхжил 2.9 дахин нэмэгджээ.
- 2013 онд Өмнөговь аймгийн төв Даланзадгад сумын 1,000 хүн амд үйл ажиллагаа явуулж байгаа 19 ААНБ ногдож байсан бол 2024 онд энэ үзүүлэлт 43 болж, бизнесийн идэвхжил 2.3 дахин нэмэгджээ.

Өмнөговь аймгийн Даланзадгад, Ханбогд сумдын 1,000 хүнд ногдох үйл ажиллагаа явуулж байгаа ААН-ийн тоо

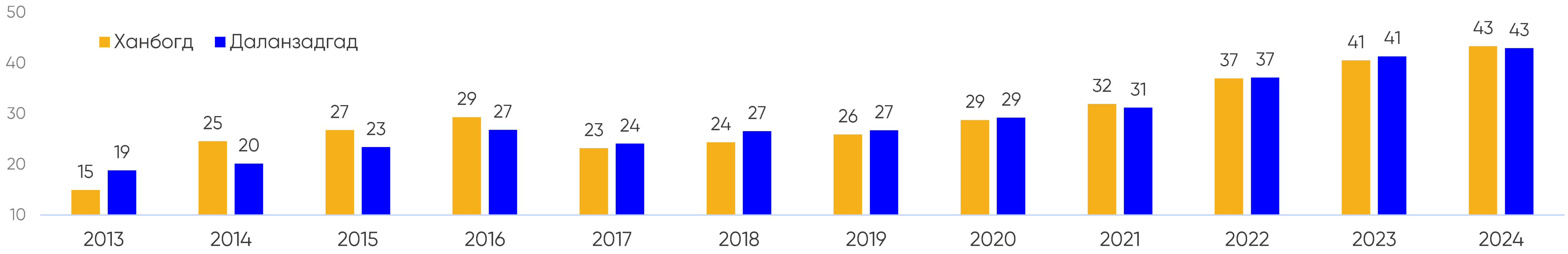

Бизнесийн идэвхжил буюу 1,000 хүнд ногдох үйл ажиллагаа явуулж байгаа ААНБ-ын тоогоор тэргүүлж буй сум, дүүргүүд, 2024 он

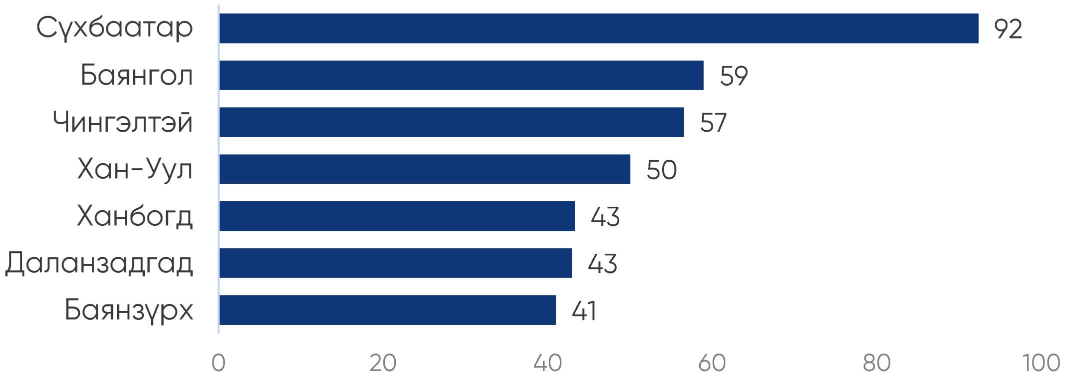

- Монгол Улсын 330 сум болон нийслэлийн 9 дүүргийг бизнесийн идэвхжил буюу 1,000 хүнд ногдох үйл ажиллагаа явуулж байгаа ААНБ-ын тоогоор эрэмбэлэхэд Өмнөговь аймгийн Ханбогд, Даланзадгад сумд хүн ам, бизнесийн нягтрал өндөртэй нийслэлийн Сүхбаатар, Баянгол, Чингэлтэй, Хан-Уул дүүргийн дараа 5 болон 6 дугаар байранд эрэмбэлэгдэж байна.
- Эдгээр сумд бизнесийн идэвхжилийн үзүүлэлт нийслэлийн Баянзүрх дүүргийнхээс 2 нэгжээр өндөр байна.
- Оюу толгой төслийн нөлөөллийн бүсэд хамаарах Өмнөговь аймгийн Баян-Овоо сум 2024 онд бизнесийн идэвхжилийн үзүүлэлтээр Монгол Улсын 330 сум, 9 дүүргээс 17 дугаар, Өмнөговь аймгийн Манлай сум 73 дугаар байранд тус тус эрэмбэлэгдэж байна.
- Өмнөговь аймгийн Баян-Овоо суманд 2013 онд 1,000 хүнд ногдох үйл ажиллагаа явуулж байгаа ААНБ-ын тоо 12 байсан бол 2024 онд 27 болж, бизнесийн идэвхжил 2.2 дахин нэмэгджээ.

02

Монгол Улсын нэгдсэн төсөвт
Оюу толгой ХХК-ийн оруулж буй хувь нэмэр

ISO 20252 CERTIFIED RESEARCH STANDARD
ESOMAR 25 Corporate

Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн орлогод Оюу толгой ХХК-ийн оруулсан хувь нэмэр

Монгол Улсын нэгдсэн төсөвт Оюу толгой ХХК-ийн оруулсан хувь нэмэр

2010-2024 оны хооронд
15
жилийн хугацаанд

Улсын нэгдсэн төсөвт
10.9
их наяд төгрөг

Улсын нэгдсэн төсвийн орлогын
6.6%
хувийг бүрдүүлжээ

Монгол Улсын нэгдсэн төсөвт Оюу толгой ХХК-ийн оруулсан орлогын бүтэц

Улсын төсөвт	8.8 их наяд төгрөг	Улсын төсвийн орлогын 6.4%
Өмнөговь аймгийн төсөвт	1.1 их наяд төгрөг	Өмнөговь аймгийн төсвийн орлогын 21.9%
Нийгмийн даатгалын санд	934.6 тэрбум төгрөг	Нийгмийн даатгалын сангийн орлогын 3.1%
Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих санд	30.9 тэрбум төгрөг	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангийн орлогын 5.6%

Улсын нэгдсэн төсвийн орлогод Оюу толгой ХХК-ийн оруулсан орлогын эзлэх хувь

Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн орлогын дунд Оюу толгой ХХК-ийн оруулсан орлогын эзлэх хувь

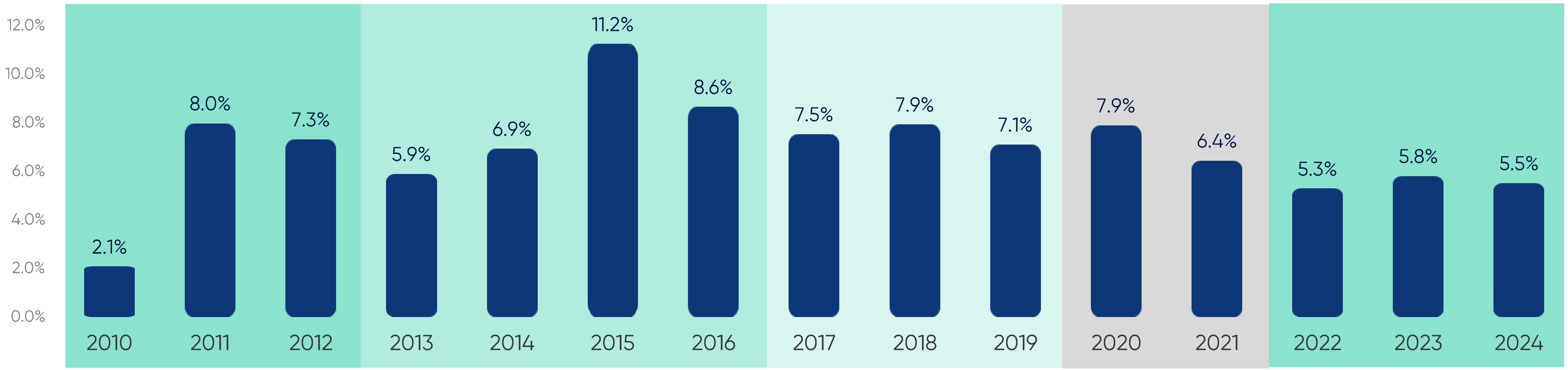

Сэргэлт ба "түүхий эдийн цикл"-ийн өсөлтийн үе

Уналт/саарлалт ба орлогын эмзэг байдал үүссэн үе

Макро тогтворжуулалт, төсвийн сахилга батыг хангах ОУВС-гийн Өргөтгөсөн санхүүжилтийн хөтөлбөр

Ковид-19-ийн шок, түүнийг сөрсөн төсвийн дэмжлэг

Төсвийн орлогын огцом тэлэлт – түүхий эдийн өсөлтийн эффект

Өмнөговь аймгийн орон нутгийн төсвийн орлогод Оюу толгой ХХК-ийн оруулсан орлогын эзлэх хувь

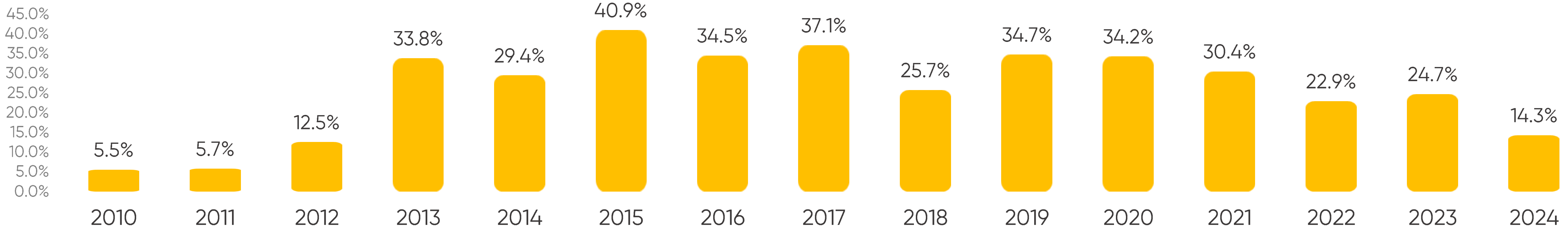

Монгол Улсын нэг хүнд ногдох төсвийн орлого

Улсын төсвөөр дамжуулан Оюу толгой ХХК 2010 онд Монгол Улс иргэн бүрд 24,300 төгрөгийг зарцуулж байжээ. Оюу толгой ХХК-ийн 2024 оны улсын төсөвт оруулсан орлогыг Монгол Улсын нийт хүн амын тоонд хуваавал 503.4 мянган төгрөг ногдож байна. Энэ хэмжээгээр Оюу толгой ХХК Монгол Улсын төсвөөр дамжуулан иргэдэд нийгмийн хамгаалал, эрүүл мэнд, боловсролын болон аюулгүй байдлыг хангах үйлчилгээг төрөөс хүргэхэд хувь нэмрээ оруулж байна.

Монгол Улсын нэг хүнд ногдох Оюу толгой ХХК-ийн оруулсан төсвийн орлого, мянган төгрөг

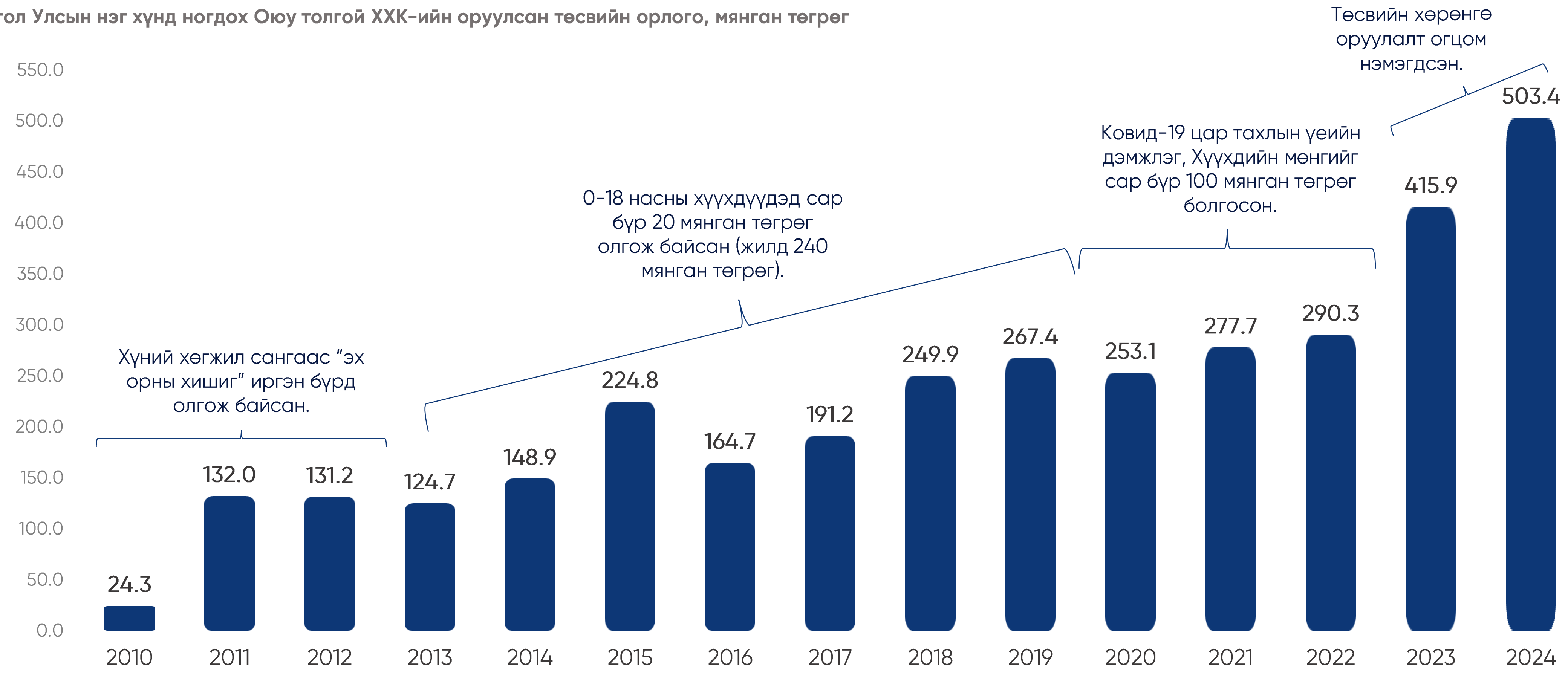

Оюу толгой ХХК-ийн улс, орон нутгийн төсөвт төлсөн татвар, төлбөр, хураамжийн бүтэц

Оюу толгой ХХК-ийн 2010-2024 оны хооронд улсын төсөвт төлсөн татвар, төлбөр, хураамжийн хэмжээ болон нийт дүнд эзлэх хувь, тэрбум төгрөг, %

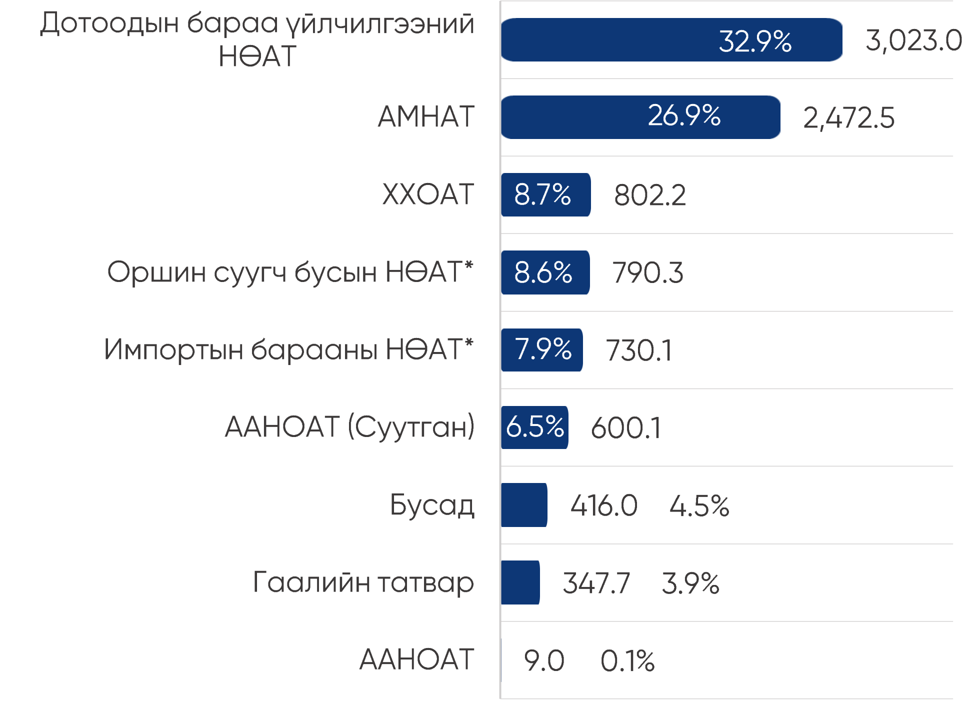

Оюу толгой ХХК-ийн Өмнөговь аймгийн орон нутгийн төсөвт төлсөн татвар, төлбөр, хураамжийн хэмжээ болон нийт дүнд эзлэх хувь, тэрбум төгрөг, %

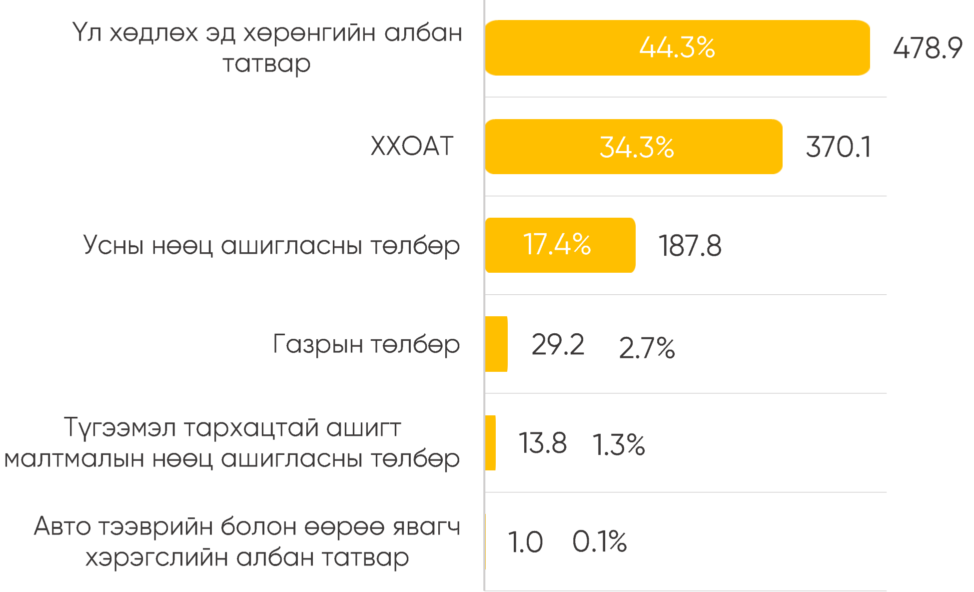

Товчилсон үгийн тайлбар
- НӨАТ – Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар
- АМНАТ – ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр
- ХХОАТ – Хувь хүний орлогын албан татвар
- ААНОАТ – Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар

** Тайлбар: Оюу толгой ХХК нь НӨАТ-ын буцаан авалт хийдэггүй тул бүхэлдээ татварын зардал болдог байна.*

Нийгмийн даатгалын сангийн орлогод оруулсан хувь нэмэр

Сүүлийн 15 жилийн хугацаанд (2010-2024 оны хооронд) Оюу толгой ХХК-ийн ажиллагчдын тоо нийгмийн даатгалд даатгуулагчдын нийт тоонд 0.1-0.4%-ийг эзэлж байсан хэдий ч Оюу толгой ХХК-ийн төлсөн нийгмийн даатгалын шимтгэл нийгмийн даатгалын сангийн орлогын 0.5-4.4%-ийг бүрдүүлж байжээ. Энэ нь Оюу толгой ХХК нийгмийн даатгалын хуваарилалтын буюу эв санааны (Pay As You Go - PAYG) тогтолцоонд гол хувь нэмрийг оруулагчдын нэг гэдгийг харуулж байна.

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого болон нийт нийгмийн даатгалд даатгуулагчдын тоонд Оюу толгой ХХК-ийн эзлэх хувь

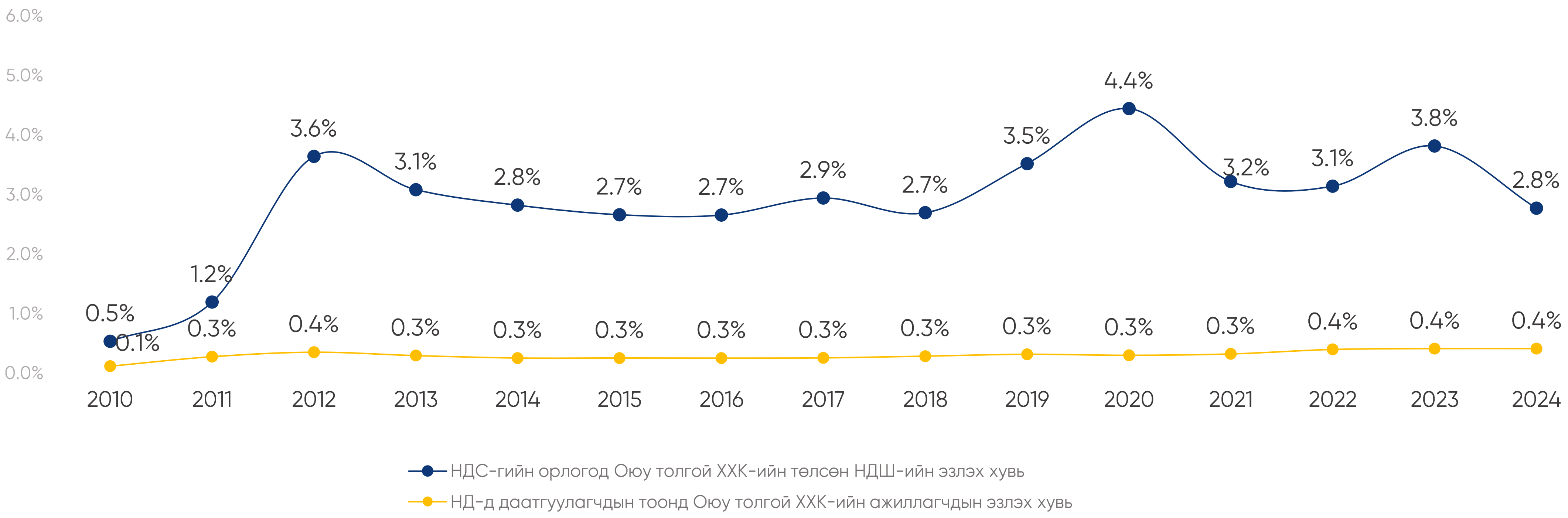

Нийгмийн даатгалын сангийн орлогод оруулсан хувь нэмэр

Оюу толгой ХХК-ийн нэг ажилтны төлсөн сарын дундаж нийгмийн даатгалын шимтгэлийн хэмжээ улсын дунджаас 4.3–14.9 дахин өндөр байна. Энэ нь Оюу толгой ХХК нийгмийн даатгалын системийг дэмжихэд чухал үүрэг гүйцэтгэж, дундаж аж ахуйн нэгж, нийгмийн даатгалд даатгуулагчдаас илүүтэйгээр хувь нэмэр оруулж, нийгмийн даатгалын сангийн санхүүгийн тогтвортой байдлыг хангахад хувь нэмрээ оруулж байгааг харуулж байна.

Нэг даатгуулагчийн сард төлсөн дундаж НДШ болон Оюу толгой ХХК-ийн нэг ажилтны сард төлсөн дундаж нийгмийн даатгалын шимтгэл, мянган төгрөг

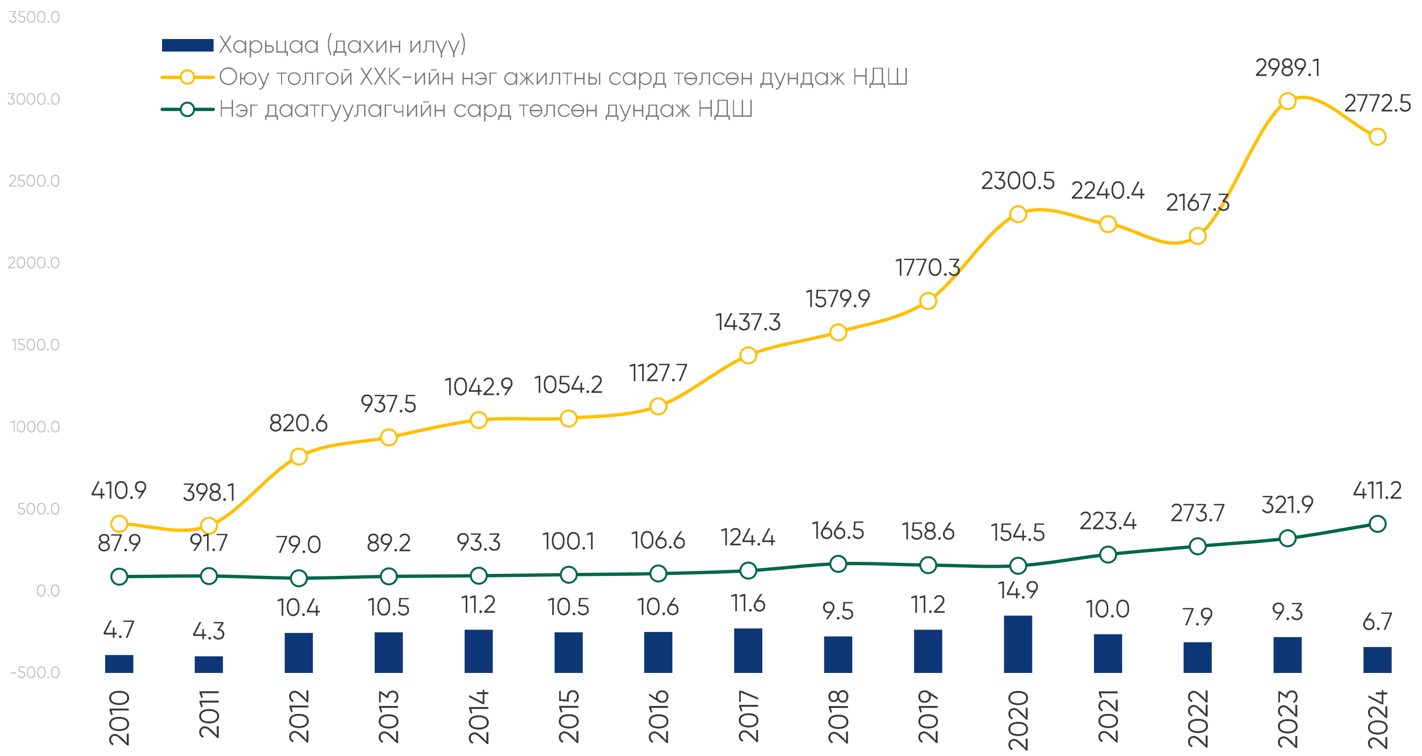

1 ажилтан

Oyu Tolgoi

2024 оны байдлаар Оюу толгой ХХК-ийн 1 ажилтан НДШ-д сард дунджаар 2,772.5 мянган төгрөг төлжээ.

1 даатгуулагч

2024 оны байдлаар нэг даатгуулагч НДШ-д сард дунджаар 411.2 мянган төгрөг төлжээ.

1 ажилтан

2024 оны байдлаар

6.7

дахин их шимтгэл төлсөн байна.

Нийгмийн даатгалын сангийн орлогод оруулсан хувь нэмэр

Оюу толгой ХХК-ийн ажиллагчдын нийгмийн хамгааллын тогтолцоонд оруулж буй хувь нэмрийн үржүүлэгчийн нөлөө

Оюу толгой ХХК-ийн ажилчдын төлсөн НДШ	Дундаж тэтгэврийн хэмжээ	Оюу Толгой ХХК-ийн 1 ажилтан хэдэн хүний тэтгэврийг бүрдүүлж байна вэ?
2016 оны дунджаар 1,127,700₮	2016 оны дунджаар 313,000₮	2016 оны байдлаар 3.6
2024 оны дунджаар 2,772,500₮	2024 оны дунджаар 785,600₮	2024 оны байдлаар 3.5

Оюу толгой ХХК-ийн **4,674 ажилтан**

2024 ОНЫ БАЙДЛААР САРД

13.0 тэрбум₮

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ШИМТГЭЛ

16,495 өндөр настны тэтгэврийг бүрдүүлж байна.

- Оюу толгой ХХК 2024 оны байдлаар сард дунджаар 13.0 тэрбум төгрөгийн НДШ-ийг төлсөн бөгөөд тус **компанийн 4,674 ажилчин нийлээд сар бүр 16,495 ахмад настны тэтгэврийн санхүүжилтийг хангах хэмжээний нийгмийн даатгалын шимтгэл** төлжээ.
- Энэ нь компанийн ажилчдын нийгмийн хамгааллын үйл ажиллагаанд оруулсан хувь нэмрийн үржүүлэгчийн нөлөөг харуулж байна.

Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангийн орлогод үзүүлсэн нөлөө

Оюу толгой ХХК-ийн төлсөн гадаадын иргэнийг гэрээгээр ажиллуулсан ажил олгогчийн төлөх ажлын байрны төлбөр, сая төгрөг

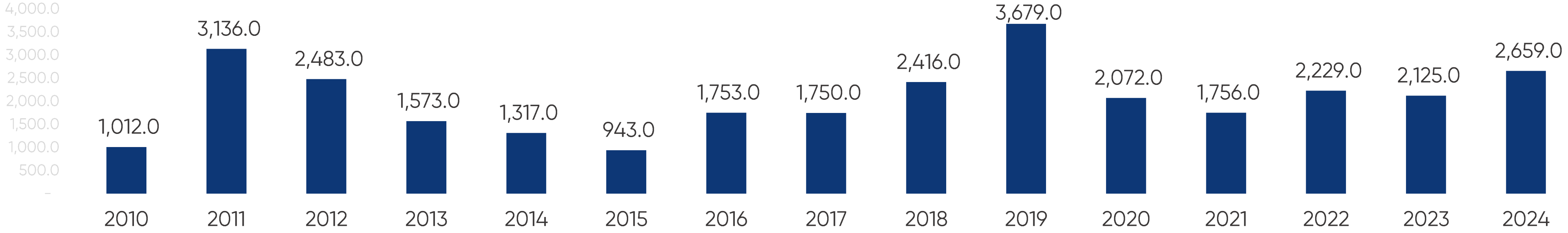

Оюу толгой ХХК-ийн төлсөн гадаад ажилтны ажлын байрны төлбөр

2010-2024 онд

30.9

тэрбум төгрөг

Ажиллагчдын сарын дундаж цалин (УСХ)

2024 онд

2,332.4

мянган төгрөг

Нэг ажиллагчийг нэг жил ажиллуулах дундаж зардал

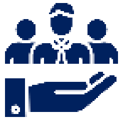

2024 онд

28.0

сая төгрөг

Оюу толгой ХХК-ийн төлсөн гадаад ажилтны ажлын байрны төлбөрөөр

1,104

ажлын байрыг хадгалахад дэмжлэг үзүүлжээ.

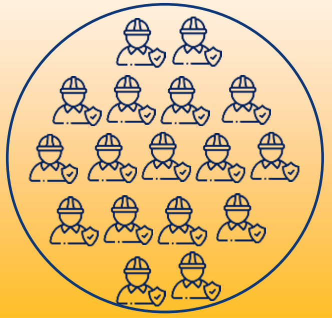

Эсвэл

Оюу толгой ХХК-ийн төлсөн гадаад ажилтны ажлын байрны төлбөрөөр

56,157

хүнийг хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөр / арга хэмжээнд хамруулжээ.

Эх сурвалж: НҮБХХ-ийн "Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрийн агуулга, үр дүнгийн үнэлгээ" тайлангийн мэдээллийг ашиглан тооцов.

Ижил төстэй ААН-үүдийн татварын орлого бүрдүүлэлтийн харьцуулалт

ОҮИТБСТ-гаар улсын төсөвт 100 тэрбум төгрөгөөс дээш орлого төвлөрүүлсэн ААН-үүдийн мэдээлэл

2023 он

11 ААН
125 нийт ААН

7,345.6 тэрбум төгрөг
89.1% нийт орлогын

Байр	Компани	Дүн	Хувь
#1	Эрдэнэс Тавантолгой ЕТТ	2,854.9 тб.₮	34.6%
#2		1,941.3 тб.₮	23.5%
#3	Оюу Толгой	734.9 тб.₮	8.9%
#4	Энержи Ресурс ХХК	414.2 тб.₮	5.0%
#5	МАК Монголын Алт (МАК) ХХК	336.8 тб.₮	4.1%
#6	Khuren Tolgoi Coal Mining	289.7 тб.₮	3.5%
#7	Саусгоби Сэндс SouthGobi Sands	256.86 тб.₮	3.1%
#8	Usukh Zoos	169.3 тб.₮	2.1%
#9	MEC	121.9 тб.₮	1.5%
#10	Тавантолгой ХК	113.6 тб.₮	1.4%
#11	COAL Си Өу Эй Эл ХХК	112.1 тб.₮	1.4%

2024 он

10 ААН
110 нийт ААН

8,164.3 тэрбум төгрөг
90.0% нийт орлогын

Байр	Компани	Дүн	Хувь
#1	Эрдэнэс Тавантолгой ЕТТ	3,376.4 тб.₮	37%
#2		1,464.2 тб.₮	16%
#3	Оюу Толгой	826.8 тб.₮	9%
#4	Энержи Ресурс ХХК	640.4 тб.₮	7%
#5	МАК Монголын Алт (МАК) ХХК	563.1 тб.₮	6%
#6	Тавантолгой ХК	523.2 тб.₮	6%
#7	Саусгоби Сэндс SouthGobi Sands	265.6 тб.₮	3%
#8	PetroChina	214.7 тб.₮	2%
#9	Usukh Zoos	188.1 тб.₮	2%
#10	Boroo Gold	101.6 тб.₮	1%

Эх сурвалж: Монголын олборлох үйлдвэрийн ил тод байдлын санаачилгын тайлан https://www.eitimongolia.mn/

Ижил төстэй ААН-үүдийн татварын орлого бүрдүүлэлтийн харьцуулалт

- Оюутолгой ХХК 2022 оноос эхлэн Монгол Улсын нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд хувь нэмэр оруулж буй "ТОП-100 аж ахуйн нэгж"-ийг үнэлдэг 5 гол үзүүлэлтийн 4-т нь, түүн дотроо төлсөн татварын дүнгээр тэргүүлж иржээ.

Монгол Улсын 2024 оны ТОП 100 ААН-ийг тэргүүлэгчид

1	2	3	4	5	6
Оюутолгой ХХК	Энержи Ресурс ХХК	Монголын Алт МАК ХХК	ХААН Банк ХК	Голомт банк ХК	Худалдаа Хөгжлийн Банк ХК
7	8	9	10	11	12
Премиум нэксүс ХК	НИК ХХК	АПУ ХК	Саусгоби Сэндс ХХК	Мобиком Корпораци ХХК	ХасБанк ХК

Эх сурвалж: Монголын үндэсний худалдаа, аж үйлдвэрийн танхим

- Оюутолгой ХХК АМНАТ-т 428.1 тэрбум төгрөг төлж, энэ төрлийн төлбөр төлөлтөөр Эрдэнэс Тавантолгой ХК, Эрдэнэт үйлдвэр ТӨҮГ-ын дараа гуравдугаар байрт орж байна.

АМНАТ — **3,824.0 тэрбум төгрөг 42.2% нийт орлогын**

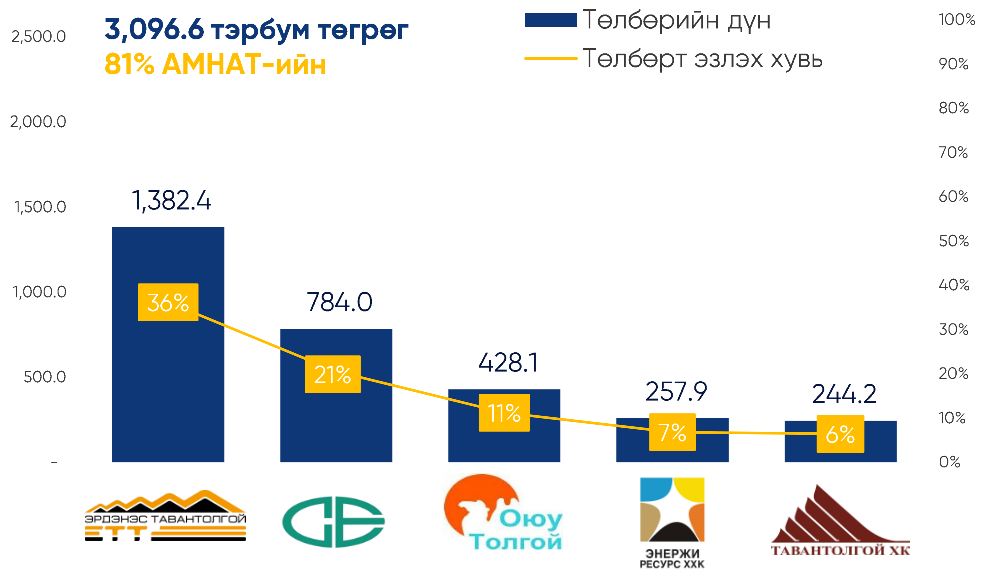

Эх сурвалж: Монголын олборлох үйлдвэрийн ил тод байдлын санаачилгын тайлан https://www.eitimongolia.mn/

Ижил төстэй ААН-үүдийн татварын орлого бүрдүүлэлтийн харьцуулалт

Гол орлогын төрлөөр улсын төсөвт 2024 онд хамгийн их орлого оруулсан ТОП 5 аж ахуйн нэгж:

- Оюутолгой ХХК НДШ-д 155.5 тэрбум төгрөг, НӨАТ-д 111.6 тэрбум төгрөг, ХХОАТ-д 106.6 тэрбум төгрөг төлж, энэ төрлийн шимтгэл, татвар төлөлтөөр тэргүүлжээ.

НДШ 546.5 тэрбум төгрөг 6.0% нийт орлогын

374.0 тэрбум төгрөг
68% НДШ-ийн

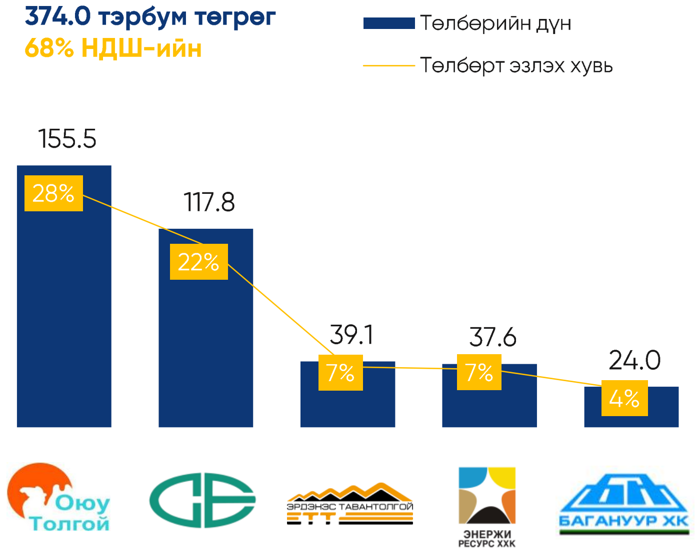

НӨАТ 310.6 тэрбум төгрөг 3.4% нийт орлогын

220.2 тэрбум төгрөг
71% НӨАТ-ын

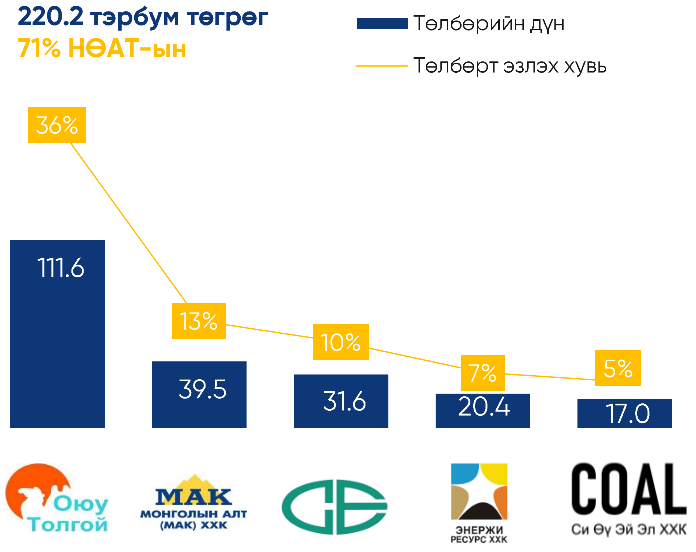

ХХОАТ 253.2 тэрбум төгрөг 3.0% нийт орлогын

201.1 тэрбум төгрөг
79.4% ХХОАТ-ын

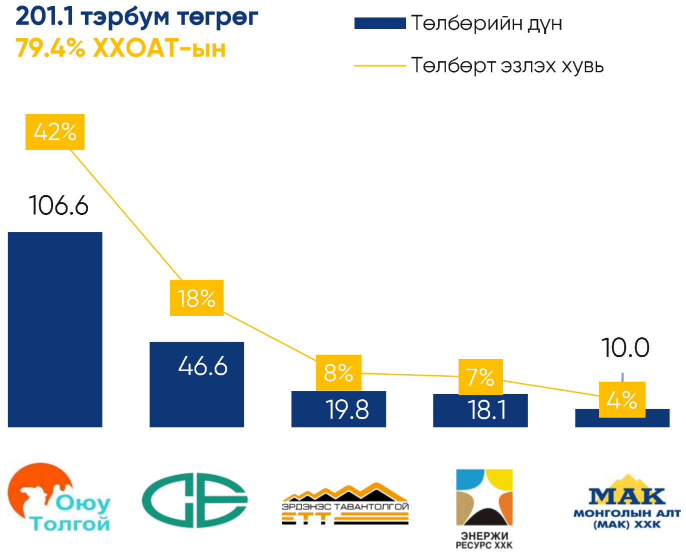

Эх сурвалж: Монголын олборлох үйлдвэрийн ил тод байдлын санаачилгын тайлан https://www.eitimongolia.mn/

03

Монгол Улсын нийгэмд Оюу толгой ХХК-ийн оруулж буй хувь нэмэр

ISO 20252 CERTIFIED RESEARCH STANDARD
ESOMAR 25 Corporate

Монгол Улсын хөдөлмөр эрхлэлтэд үзүүлсэн нөлөө

“2024 онд нийт 23,110 гаруй ажлын байрыг шууд, шууд бус болон өдөөгдсөн нөлөөгөөр бий болгожээ.”

Оюу толгой ХХК-ийн шууд болон үржүүлэгчийн нөлөөгөөр бий болсон ажлын байрны тоо, мянган хүн

Шууд бий болгосон ажлын байрны тоо нь **Монгол Улсын нийт ажиллагчдын дунджаар 0.3 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд жилийн дундаж өсөлтийн хувь (CAGR) 7.2% байна.**

2015–2024 онд Оюу Толгой ХХК-ийн ажиллах хүчний эзлэх хувь 0.22%-аас 0.34% болж өссөн байна. Энэхүү өсөлт нь компанийн үйл ажиллагаа үндэсний хөдөлмөр эрхлэлтэд үзүүлэх нөлөө нэмэгдэж, эдийн засгийн оролцоо өргөжиж байгааг харуулж байна.

Монгол Улсын нийт ажиллагчдын тоонд Оюу толгой ХХК-ийн бий болгосон нийт ажлын байрны эзлэх хувь

Ажлын байрны үржүүлэгчийн нөлөө: 2024 онд

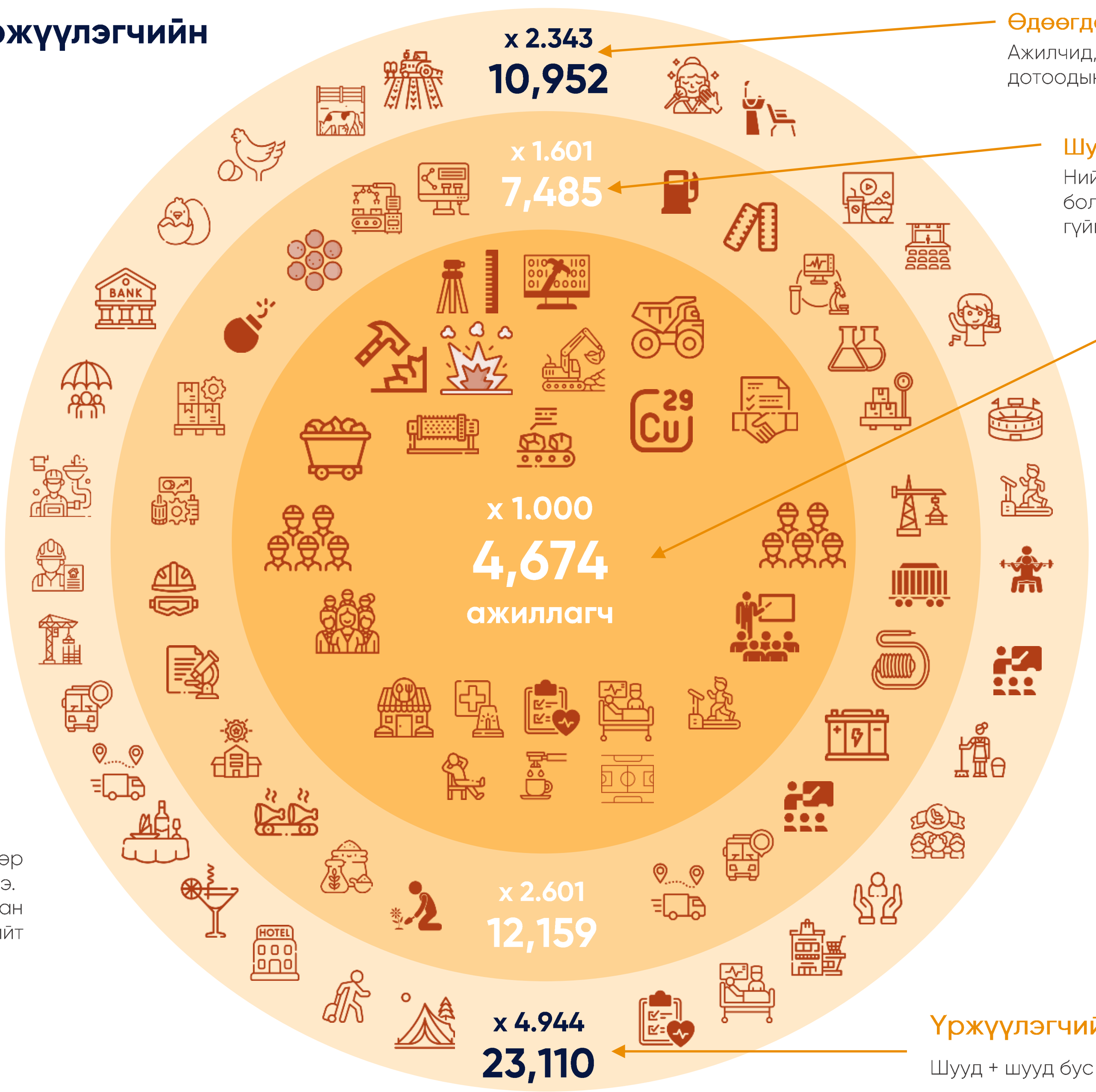

Оюу толгой ХХК-ийн ажлын байрны шууд бус үржүүлэгч 1.601 болж нэмэгдсэн нь:

Хангамжийн сүлжээн дэх дотоодын үйлдвэрлэгчдийн хувийн жин нэмэгдэх байгаатай холбоотой.

Оюу толгой ХХК-ийн ажлын байрны өдөөгдсөн нөлөө 2.343 байгаа нь:

1. Үйлдвэрийн ажилчдын цалингаас үүдэлтэй өрхийн зарцуулалтын эдийн засгийн нөлөөг тодорхой харуулж байна.
2. Үйлдвэрийн нэг ажилчны цалингийн нөлөөгөөр Өмнөговь болон бусад аймгуудад, Улаанбаатар хотод нэмээд 1-2 ажлын байр бий болж байна.

Оюу толгой ХХК-ийн ажлын байрны нийт үржүүлэгч 4.944 байгаа нь:

1. Оюу толгой ХХК-ийн үйл ажиллагааны нөлөөгөөр нэмээд 3-4 ажлын байр эдийн засагт бий болжээ.
2. Оюу толгой ХХК-ийн нөлөөгөөр нийт 23.1 мянган ажлын байр бий болсон нь Монгол Улсын нийт ажиллах хүчний 1.7%-ийг эзэлж байна.

Өдөөгдсөн үржүүлэгчийн нөлөө:

Ажилчид, ханган нийлүүлэгчдийн орлогоос үүдэлтэй, дотоодын эдийн засагт бий болсон ажлын байр.

Шууд бус үржүүлэгчийн нөлөө:

Нийлүүлэлтийн сүлжээний хүрээнд бий болсон нийлүүлэгчид, тээвэрлэгч, туслан гүйцэтгэгчдийн ажлын байр.

Шууд үржүүлэгчийн нөлөө:

Компанийн үйл ажиллагаатай шууд холбоотой ажлын байр буюу Оюу толгой ХХК-ийн ажиллагчид

Давлагаалсан нөлөө (RIPPLE EFFECT)

Улс орнуудын уул уурхайн салбарын ажлын байрны үржүүлэгч

	Монгол*	Канад**
Шууд нөлөө	1.000=	1.000=
Шууд бус нөлөө	1.368↘	1.339↘
Өдөөгдсөн нөлөө	0.678↘	1.419↘
Нийт нөлөө	3.045↘	3.758↘

Тайлбар: ↗ Оюу толгой компанийн үзүүлэлтээс их,
↘ Оюу толгой компанийн үзүүлэлтээс бага,
= Оюу толгой компанийн үзүүлэлттэй тэнцүү.

Үржүүлэгчийн нийт нөлөө:

Шууд + шууд бус + өдөөгдсөн

Эх сурвалж: * Салбар хоорондын тэнцэл, ҮСХ, 2019 он,
** Канадын статистикийн газар 2022 он, https://www150.statcan.gc.ca/

Үндэсний хөдөлмөрийн бүтээмжид Оюу толгой ХХК-ийн үзүүлж буй нөлөө

Нэг ажиллагчид ногдох ДНБ буюу үндэсний хөдөлмөрийн бүтээмж болон Оюу толгой ХХК-ийн нэг ажиллагчид ногдох нэмэгдэл өртөг, 2015 оны зэрэгцүүлэх үнээр, сая төгрөг

Нэг ажиллагчид ногдох ДНБ буюу үндэсний хөдөлмөрийн бүтээмж 2010 онд 2015 оны зэрэгцүүлэх үнээр 13.6 сая төгрөг байсан бол Оюу толгой ХХК-ийн нэг ажиллагчид ногдох нэмүү үнэ цэн буюу ажиллагчдын хөдөлмөрийн бүтээмж 1.4 тэрбум төгрөг байсан нь үндэсний хөдөлмөрийн бүтээмжээс 103 дахин өндөр байжээ. **Оюу толгой ХХК-ийн хөдөлмөрийн бүтээмж 2020-2024 оны хооронд үндэсний хөдөлмөрийн бүтээмжээс 5.2-41.3 дахин өндөр байжээ.**

Үндэсний хөдөлмөрийн бүтээмжид Оюу толгой ХХК-ийн үзүүлж буй нөлөө

- Үндэсний хөдөлмөрийн бүтээмж буюу нэг ажиллагчид ногдох ДНБ 2015 оны зэрэгцүүлэх үнээр 2024 онд 23.6 сая төгрөг байсан бөгөөд Оюу толгой ХХК ороогүй байдлаар тооцвол 23.1 сая төгрөг болохоор байжээ.
- Оюу толгой ХХК 2010-2024 оны хооронд үндэсний хөдөлмөрийн бүтээмжийг 533 мянган төгрөг (хамгийн багадаа 2024 онд) - 5.2 (хамгийн ихдээ 2022 онд) сая төгрөгөөр нэмэгдүүлсэн эерэг нөлөөг үзүүлжээ.

Нэг ажиллагчид ногдох ДНБ буюу үндэсний хөдөлмөрийн бүтээмж, Оюу толгой ХХК орсон болон ороогүй байдлаар, 2015 оны зэрэгцүүлэх үнээр, сая төгрөг

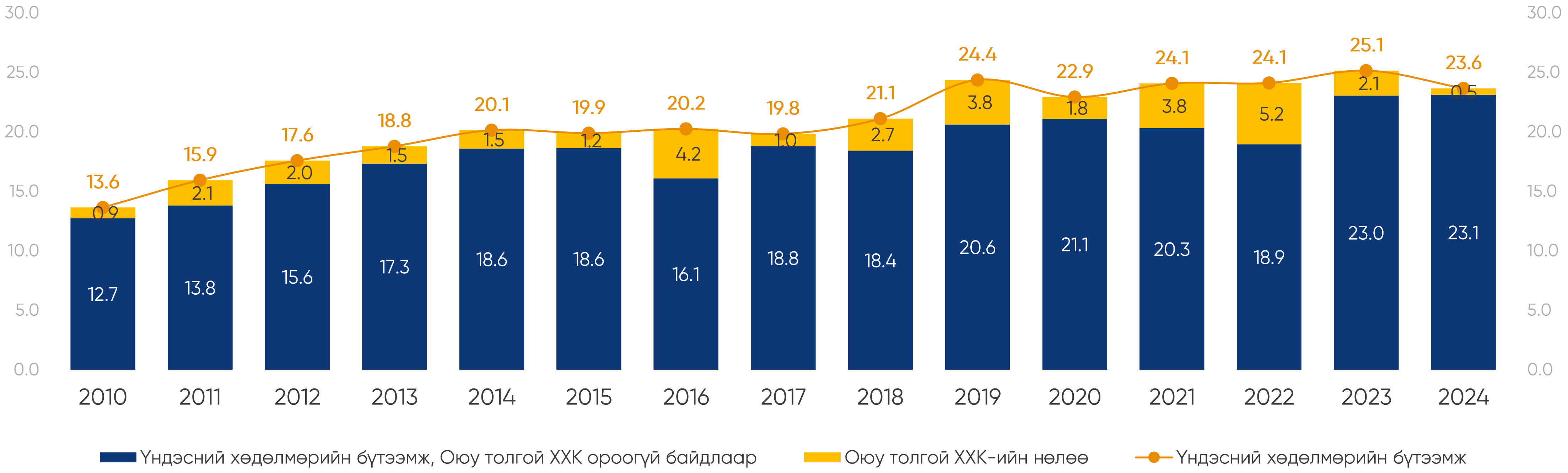

Уул уурхайн салбарын хөдөлмөрийн бүтээмжид Оюу толгой ХХК-ийн үзүүлж буй нөлөө

Уул уурхайн салбарын нэг ажиллагчид ногдох ДНБ буюу салбарын хөдөлмөрийн бүтээмж, Оюу толгой ХХК орсон болон ороогүй байдлаар, 2015 оны зэрэгцүүлэх үнээр, сая төгрөг

- Уул уурхайн салбарын нэг ажиллагчид ногдох ДНБ буюу салбарын хөдөлмөрийн бүтээмж 2010–2016 оны хооронд харьцангуй өндөр өсөлттэй байсан бөгөөд энэ хугацаанд Оюу толгой ХХК-ийн бий болгосон нэмүү цэн мөн мэдэгдэхүйц өссөн байна. Тухайлбал, уул уурхайн салбарын хөдөлмөрийн бүтээмжид Оюу толгой ХХК 2014 онд 40.0 сая төгрөгийн эерэг нөлөө үзүүлж байсан бол уг нөлөө 2016 онд 127.3 сая төгрөг болж огцом нэмэгдсэн нь салбарын нийт бүтээмжийн өсөлтөд чухал хувь нэмэр оруулсныг харуулж байна.
- 2024 оны байдлаар уул уурхайн салбарын нэг ажиллагчид ногдох ДНБ 55.4 сая төгрөг байгаа бөгөөд үүнээс Оюу толгой ХХК-ийн нөлөө 9.0 сая төгрөг буюу салбарын нийт хөдөлмөрийн бүтээмжийн 16%-ийг бүрдүүлж байна.

Монгол Улсын ажиллагчдын цалингийн орлогод Оюу толгой ХХК-ийн оруулсан хувь нэмэр

- 2015-2024 онд Оюу толгой ХХК-ийн нөлөөгөөр эдийн засагт бий болсон нийт цалингийн орлого **227.2 тэрбум төгрөгөөс 2,912.3 тэрбум төгрөг болж нэмэгджээ.**
- Оюу толгой ХХК-ийн цалингийн үржүүлэгч 2015 онд 1.5 байсан бол **2024 онд 4.0 болж нэмэгджээ.**

Оюу толгой ХХК-ийн цалин болон түүний нөлөөгөөр бий болсон нийт цалингийн орлого, тэрбум төгрөг

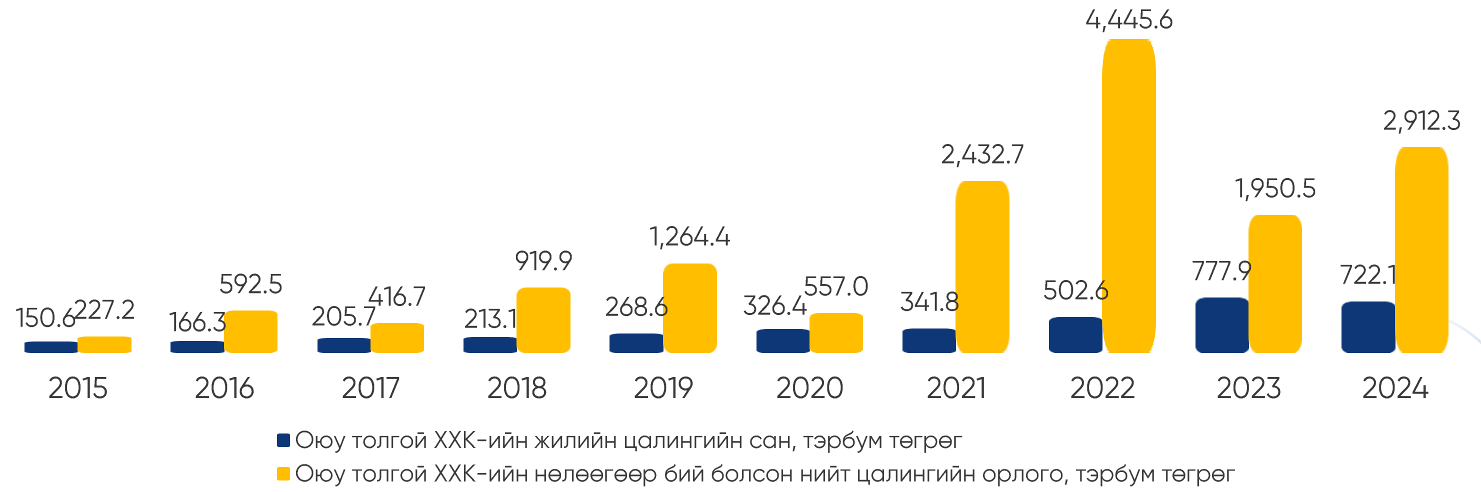

ДНБ-ий орлогын аргаар тооцсон цалин, түүнтэй адилтгах орлогод Оюу толгой ХХК-ийн цалин, түүний нөлөөгөөр бий болсон цалингийн орлогын эзлэх хувь

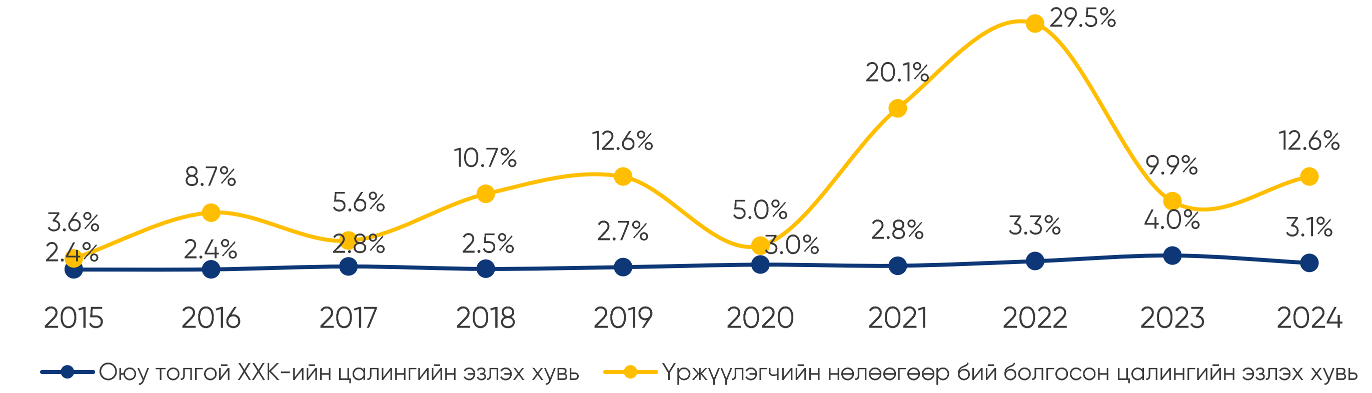

2024 онд ДНБ дэх цалин, түүнтэй адилтгах орлогын хэмжээ

3.1% ← Цалингийн орлогын шууд нөлөөгөөр

12.6% ← Цалингийн орлогын нийт нөлөөгөөр

Oyu Tolgoi

Цалингийн үржүүлэгчийн нөлөө: 2024 онд

Цалингийн шууд бус үржүүлэгч 1.416 байгаа нь:

1. Компанийн нийлүүлэлтийн сүлжээнд олгогдож буй 1 төгрөгийн цалин нийт эдийн засагт 1.416 төгрөгийн орлогын нөлөө үүсгэж байна гэсэн үг юм.
2. Оюу толгой компанийн нийлүүлэлтийн сүлжээ эдийн засгийн бусад салбаруудтай нягт уялдаатай,
3. Нийлүүлэгчдийн үйл ажиллагаа, ажлын байр нь компанийн үйл ажиллагаатай ихээхэн хамааралтай байгааг харуулж байна.

Оюу толгой ХХК-ийн цалингийн өдөөгдсөн нөлөө 1.616 байгаа нь:

1. Компанийн олгосон 1 төгрөгийн цалин эдийн засагт нийтдээ 1.616 төгрөгийн орлого бий болгож байгаа
2. Цалин өрхийн хэрэглээг дэмжиж байгаа
3. Хэрэглээ дотоодын салбаруудад орлого бий болгож байгаа
4. Дотоодын эрэлт тогтвортой байгаа
5. Үржүүлэгчийн нөлөө сул биш, бодит байгааг харуулж байна.

Оюу толгой ХХК-ийн цалингийн нийт нөлөө:

Үйлдвэрийн нөлөөгөөр нийт 2,912.3 тэрбум төгрөгийн цалингийн орлогыг бий болгосон нь Монгол Улсын нийт цалингийн орлогын 12.6%-ийг эзэлж байна.

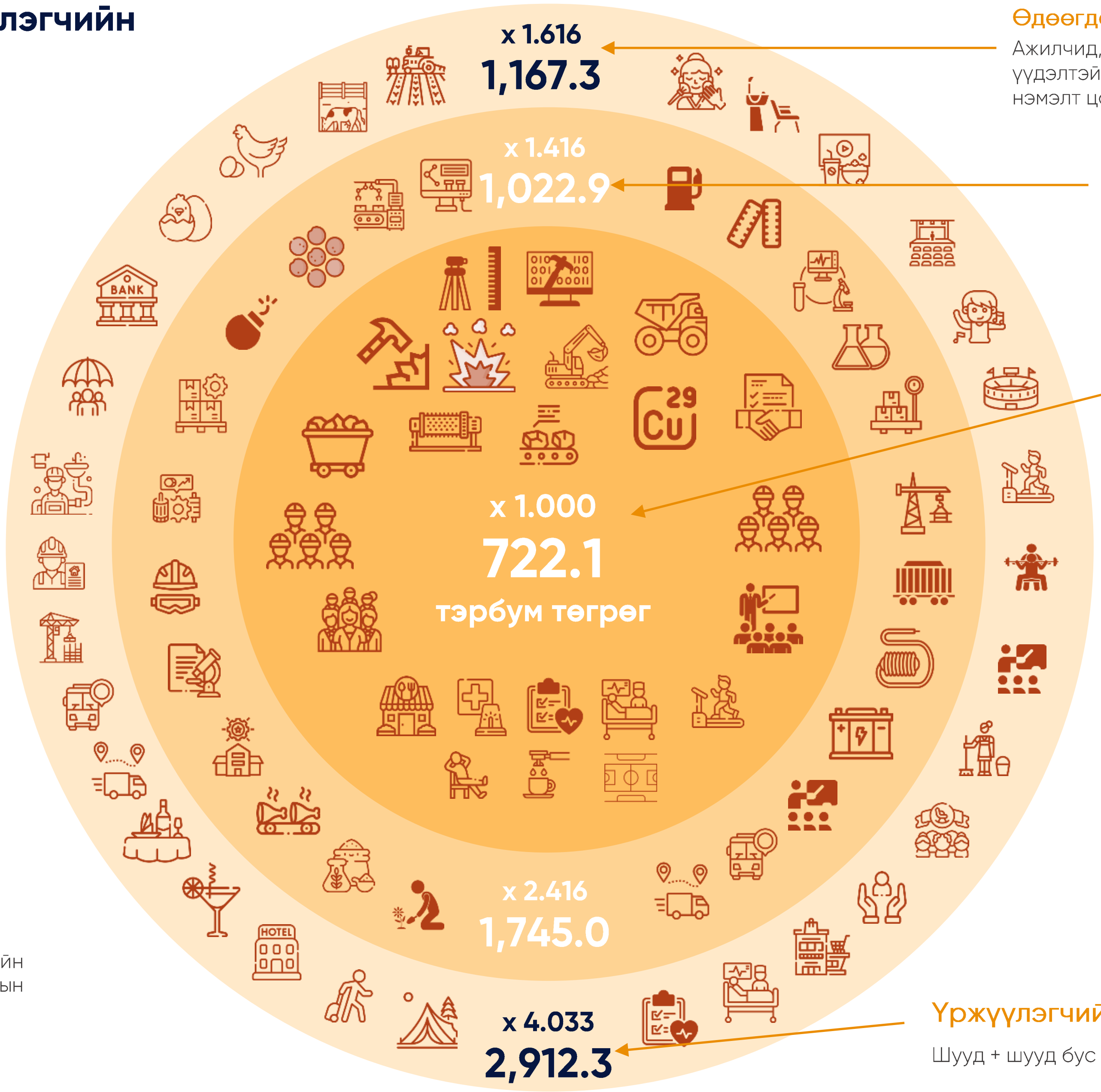

Өдөөгдсөн үржүүлэгчийн нөлөө:
Ажилчид, ханган нийлүүлэгчдийн орлогоос үүдэлтэй, дотоодын эдийн засагт бий болсон нэмэлт цалин.

Шууд бус үржүүлэгчийн нөлөө:
Нийлүүлэлтийн сүлжээний хүрээнд бий болсон нийлүүлэгчид, тээвэрлэгч, туслан гүйцэтгэгчдийн ажиллагсдын цалин.

Шууд үржүүлэгчийн нөлөө:
Оюу толгой ХХК-ийн ажиллагсдын цалин

Давлагаалсан нөлөө (RIPPLE EFFECT)

Монгол Улс уул уурхайн салбарын цалингийн үржүүлэгч

	Монгол*	Канад**
Шууд нөлөө	1.000=	1.000=
Шууд бус нөлөө	0.230↘	0.764↘
Өдөөгдсөн нөлөө	0.823↘	0.099↘
Нийт нөлөө	2.053↘	1.863↘

Тайлбар: ↗ Оюу толгой компанийн үзүүлэлтээс их,
↘ Оюу толгой компанийн үзүүлэлтээс бага,
= Оюу толгой компанийн үзүүлэлттэй тэнцүү.

Үржүүлэгчийн нийт нөлөө:
Шууд + шууд бус + өдөөгдсөн

Эх сурвалж: * Салбар хоорондын тэнцэл, ҮСХ, 2019 он,

Монгол Улсын ажиллагчдын сарын дундаж цалинд Оюу Толгой ХХК-ийн оруулсан хувь нэмэр

Монгол Улсын ажиллагчдын сарын дундаж цалин, түүнтэй адилтгах орлого, Оюу толгой ХХК орсон болон ороогүй дүнгээр, тэдгээрийн зөрүү, мянган төгрөг

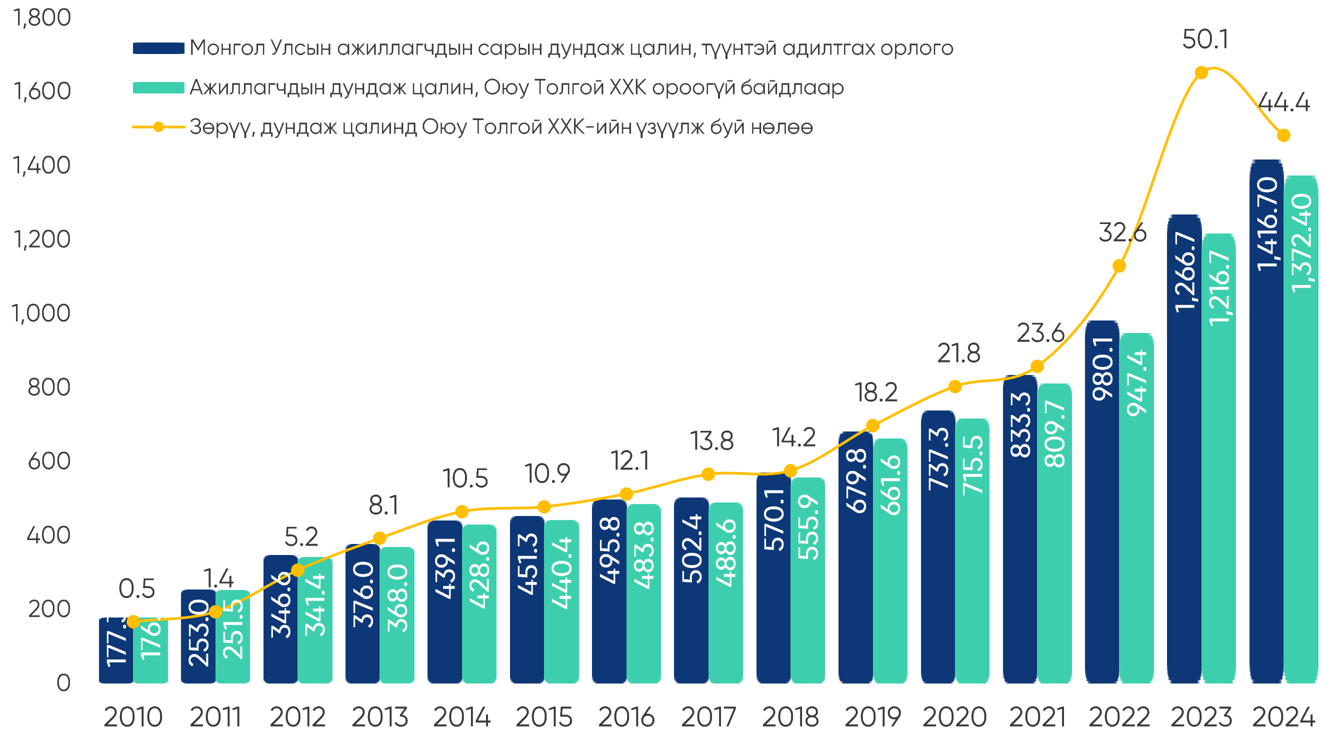

2024 онд

1,372.4 мянган төгрөг	+	44.4 мянган төгрөг	=	1,416.7 мянган төгрөг
Монгол Улсын ажиллагчдын сарын дундаж орлого (Оюу толгой ХХК ороогүй)		Oyu Tolgoi		Монгол Улсын ажиллагчдын сарын дундаж орлого

2020-2024 онд

Оюу толгой ХХК нь 2020-2024 оны хооронд **Монгол Улсын ажиллагчдын дундаж цалин орлогын өсөлтийн** 2.8%-4.0% –ийг бүрдүүлжээ.

Энэ нь Оюу толгой ХХК улсын хэмжээнд дундаж цалингийн өсөлтөд тогтвортой хувь нэмэр оруулж ирснийг харуулж байна.

Оюу Толгой ХХК сүүлийн 5 жилд Монгол Улсын нэг өрхийн сарын дундаж цалин, түүнтэй адилтгах орлогын 3-4%-ийг бүрдүүлж, өрхийн цалингийн орлогыг 30–66 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлэхэд хувь нэмэр оруулсан байна.

Монгол Улсын өрхийн сарын дундаж цалингийн орлого, Оюу толгой ХХК орсон болон ороогүй дүнгээр, тэдгээрийн зөрүү, мянган төгрөг

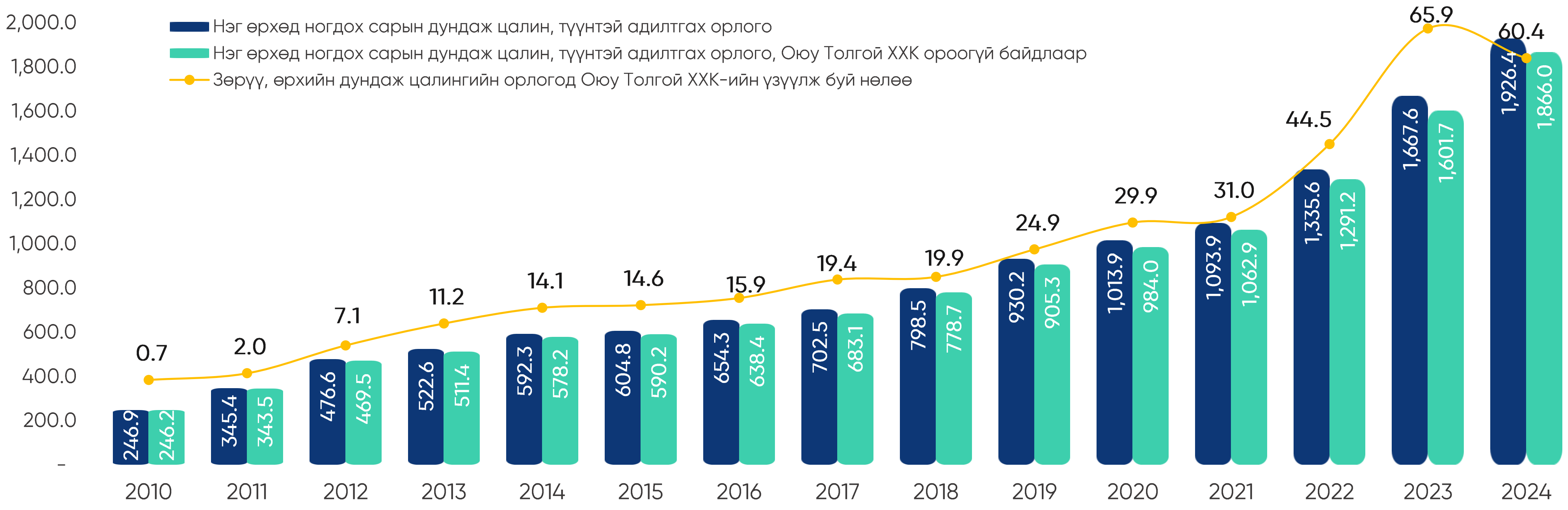

Монгол Улсын нэг өрхөд ногдох сарын дундаж цалин, түүнтэй адилтгах орлого 2024 онд 1,926.4 мянган төгрөг байсан ба Оюу толгой ХХК ороогүй байдлаар тооцоход 1,866.0 мянган төгрөг байхаар байжээ. Үүний зөрүү **60.4 мянган төгрөгөөр Оюу Толгой ХХК Монгол Улсын өрхийн цалин, түүнтэй адилтгах орлогод хувь нэмэр оруулжээ**.

Өрхийн хадгаламжид үзүүлсэн нөлөө*

2024 онд:

Өмнөговь аймгийн нэг өрхөд ногдох дундаж хадгаламжийн хэмжээ 11.4 сая төгрөг байсан нь аймгуудын дунджаас 2.5 сая төгрөгөөр буюу **1.3 дахин өндөр байна.**

Нэг өрхөд ногдох дундаж хадгаламжийн хэмжээ, аймаг, нийслэлээр, сая төгрөг

Өмнөговь аймаг нэг өрхөд ногдох дундаж хадгаламжийн хэмжээгээрээ 2003–2005 онд эхний зургаад байсан бол 2006-2010 онд 2 байр ахиж дөрөвдүгээрт, 2011–2015 онд 3 байраар ахиж гуравдугаарт орсон нь Оюу толгой төсөл орон нутгийн иргэдийн амьжиргаанд хэрхэн нөлөөлснийг харуулж байна. 2016-2024 оны хооронд тогтмол эхний 4 дүгээр байрт багтаж байжээ.

Нэг өрхөд ногдох дундаж хадгаламжийн хэмжээ болон харьцуулсан эрэмбэ, аймаг, нийслэлээр, сая төгрөг

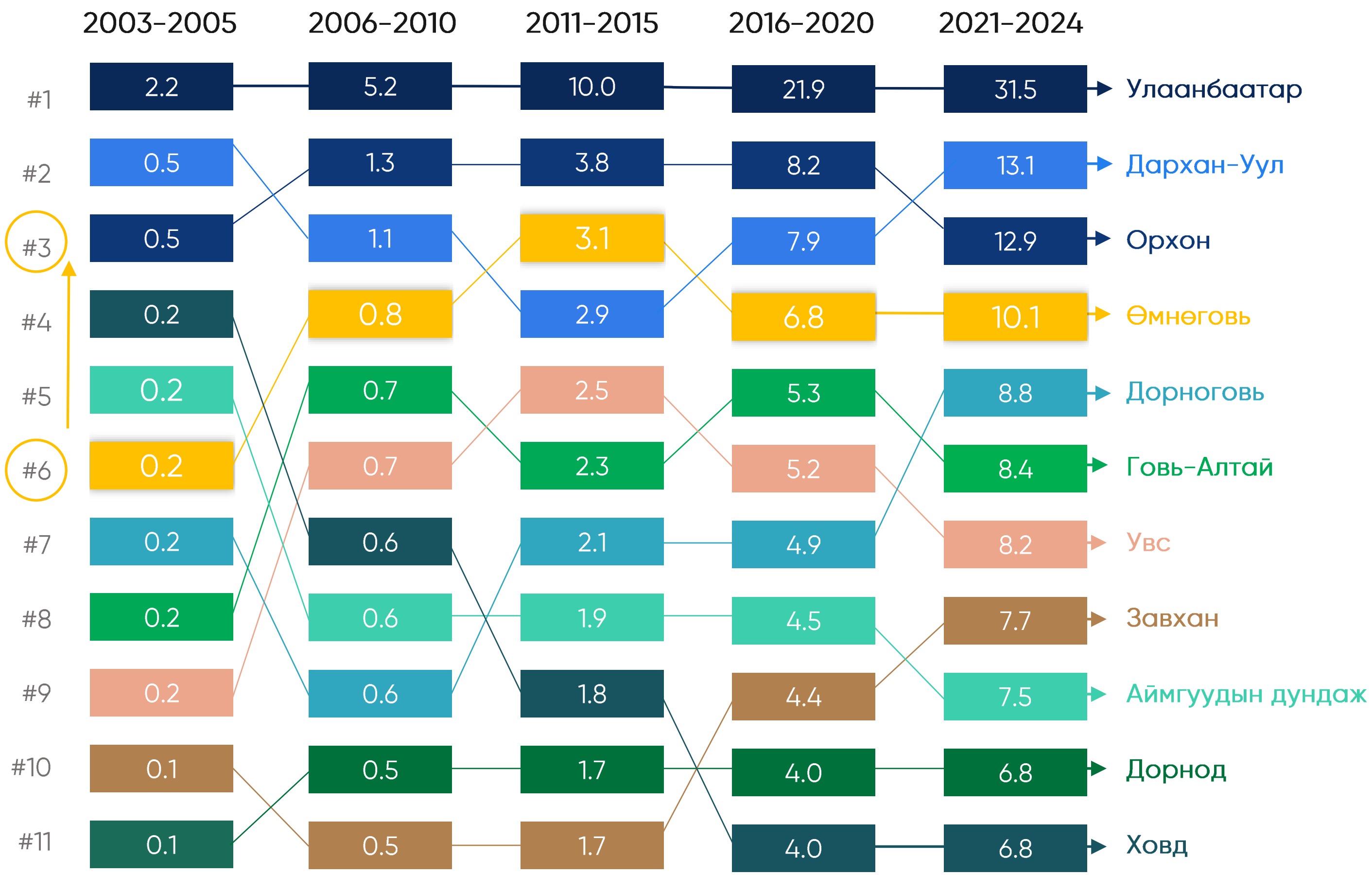

Тайлбар: * Энэхүү нөлөө нь зөвхөн Оюу толгой компанийн үзүүлсэн нөлөөлөл бус Өмнөговь аймагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа бусад аж ахуйн нэгжүүдийн хамтын нөлөөлөл болно.

Оюу толгой ХХК-ийн нийгмийн салбарт оруулсан хувь нэмэр

2011-2024 онд:

Оюу толгой ХХК нь 2011–2024 онд тогтвортой хөгжилд чиглэсэн 890 гаруй төсөл, хөтөлбөрт нийт 504.6 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт олгосон байна.

14 жилийн хугацаанд

505 тэрбум төгрөг

895 Төсөл

(2011-2024 он) Оюу толгойн шууд хөрөнгө оруулалт, санхүүжилт, хандив

314 тэрбум төгрөг — 42 төсөл, арга хэмжээ

(2015-2024 он) Говийн оюу хөгжлийг дэмжих сан

145 тэрбум төгрөг — 829 төсөл, арга хэмжээ

(2023-2024 он) Ханбогдын хөгжлийн хурдасгуур Оюу толгойн сан

46 тэрбум төгрөг — 24 төсөл, арга хэмжээ

Орон нутгийн хөгжил, дэд бүтэц	Боловсрол	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих	Соёл урлаг, спорт	Эрүүл мэнд	Бизнес хөгжил	Байгаль орчин болон бусад
248 тэрбум төгрөг	110 тэрбум төгрөг	79 тэрбум төгрөг	24 тэрбум төгрөг	23 тэрбум төгрөг	13 тэрбум төгрөг	8 тэрбум төгрөг

Оюу толгой ХХК-ийн нийгмийн хөрөнгө оруулалт нь богино хугацааны дэмжлэг бус, олон салбарыг хамарсан урт хугацааны тогтвортой хөгжлийг дэмжихэд чиглэгддэг байна.

Оюу толгой ХХК-ийн нийгмийн салбарт оруулсан хувь нэмэр

2011-2024 онд:

Үндэсний хэмжээнд: **504.6** тэрбум төгрөг

Өмнөговь аймаг **376.6** тэрбум төгрөг

Ханбогд сум **252.9** тэрбум төгрөг

1.4 сая* үр шим хүртэгч

- 2011–2024 оны хугацаанд Оюу толгой ХХК нь нийгмийн хөгжлийн төсөл, хөтөлбөрүүдийн хүрээнд Монгол Улсын хэмжээнд нийт **504.6 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт хийсэн байна.** Үүнээс Өмнөговь аймагт нийтдээ **376.6 тэрбум төгрөгийн**, Ханбогд суманд **252.9 тэрбум төгрөгийн** хөрөнгө оруулалт хийсэн байна. Улс, орон нутгийн түвшинд нийт **1.4 сая орчим иргэн** шууд болон шууд бусаар үр шим хүртжээ.

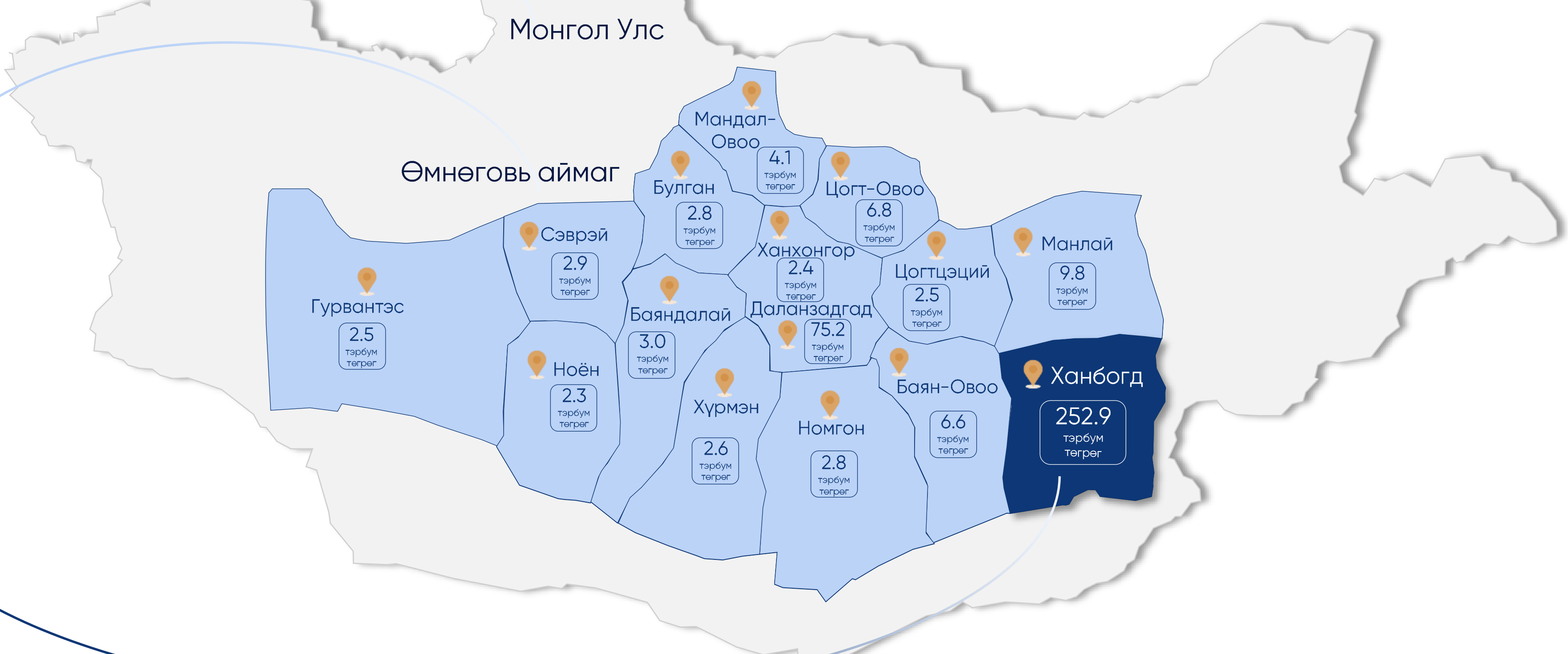

	Төсөл, хөтөлбөрийн тоо	Санхүүжилт /тэрбум төгрөг/
Говийн оюу хөгжлийг дэмжих сан	829	144.8
Ханбогд хөгжлийн хурдасгуур сан	46	46.1
Оюу толгойн шууд хөрөнгө оруулалт	42	313.7
Нийт	895	504.6

Өмнөговь аймгийн өрсөлдөх чадварт үзүүлсэн нөлөө*

- Өмнөговь аймаг 2023 онд өрсөлдөх чадварын ерөнхий индексийн үнэлгээгээр 81.9 оноо авч, 4-р байранд эрэмбэлэгдсэн байна. Өмнөговь аймаг өрсөлдөх чадварын ерөнхий үнэлгээгээр 2012–2023 оны хооронд тасралтгүй эхний 5-д эрэмбэлэгджээ.
- Өмнөговь аймаг уул уурхайн үйл ажиллагаа төвлөрсөн бүс нутгийн хувьд эдийн засгийн тамир тэнхээ үзүүлэлтээр 21 аймгаас 2 дугаарт, дэд бүтцийн үзүүлэлтээр 8 дугаарт эрэмбэлэгдэж байгаа бол энэхүү эдийн засгийн өсөлтийг иргэд, бизнест хүргэх засаглалын болон бизнесийн үр ашгийн үзүүлэлтээр сул 21 аймгаас 11 дүгээрт эрэмбэлэгдэж байна.

Аймгуудын өрсөлдөх чадварын индексийн үнэлгээ, 2023 он

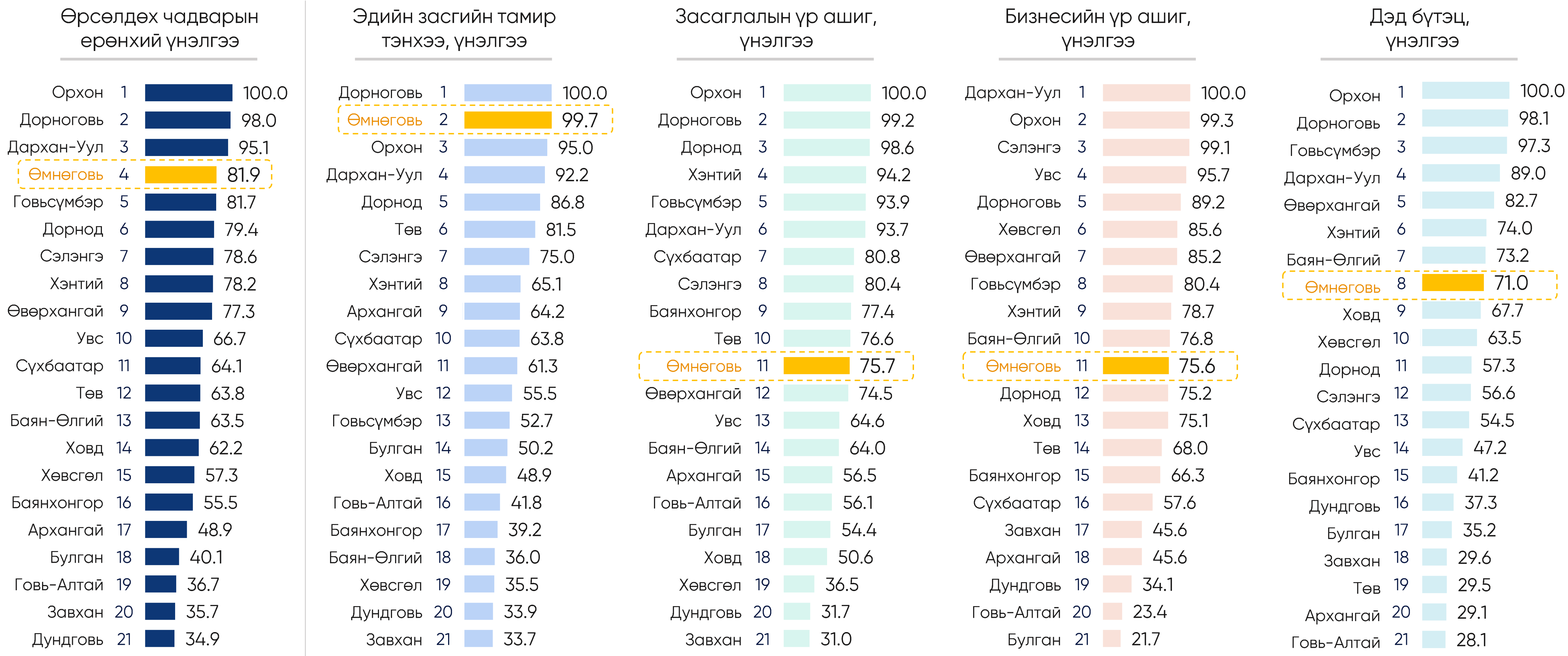

Эх сурвалж: Монгол Улс: Аймгуудын өрсөлдөх чадварын тайлан https://aimagindex.mn/

Тайлбар: * Энэхүү нөлөө нь зөвхөн Оюу толгой компанийн үзүүлсэн нөлөөлөл бус Өмнөговь аймагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа бусад аж ахуйн нэгжүүдийн хамтын нөлөөлөл болно.

Орон нутгийн хүн ам, нийгмийн үзүүлэлтүүдэд үзүүлсэн нөлөө*

Өмнөговь аймгийн цэвэр шилжилт (шилжин явсан хүний тоо – шилжин ирсэн хүний тоо)

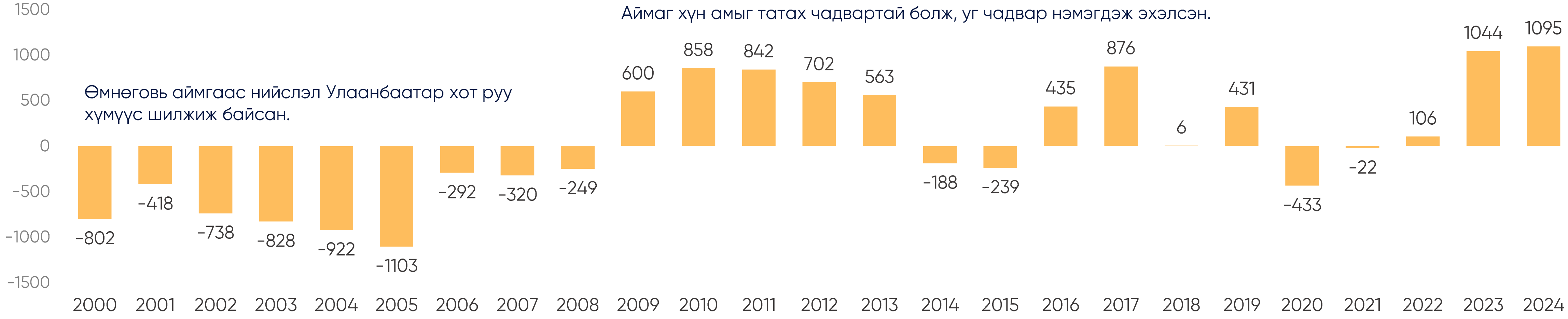

Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын хүн амын тоо

2010 он		2024 он
3,380	x 2.4	9,237

Ханбогд суманд үйл ажиллагаа явуулж буй ААНБ-ын тоо

2013 он		2024 он
77	x 5.2	400

Ерөнхий боловсролын сургууль

2015 он — 2024 он

Суралцагчдын тоо

879 x 2.1 1,858

Үндсэн багшийн тоо

39 x 2.6 102

Ханбогд сумын цэцэрлэг

2018 он — 2024 он

Цэцэрлэг хамрагдсан хүүхэд

438 77.9% 779

Үндсэн багшийн тоо

15 73.3% 26

Ханбогд суман дахь их эмчийн тоо

2010 он		2024 он
4	x 3.7	15

Өмнөговь аймгийн хүний хөгжлийн индекс

2010 он		2024 он
0.768	+ 0.043	0.811

Тайлбар: * Энэхүү нөлөө нь зөвхөн Оюу толгой компанийн үзүүлсэн нөлөөлөл бус Өмнөговь аймагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа бусад аж ахуйн нэгжүүдийн хамтын нөлөөлөл болно.

ДЭД БҮТЭЦ, БҮТЭЭН БАЙГУУЛАЛТЫН АЖИЛД ОРУУЛСАН ХУВЬ НЭМЭР

2013-2024 онд:

248.1
тэрбум төгрөг

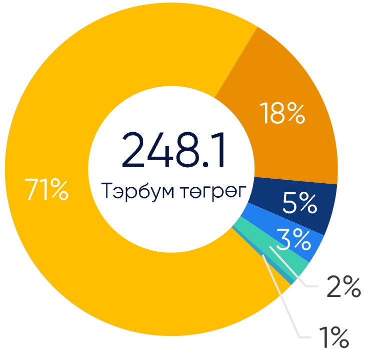

- 71% Авто зам, тээвэр ба логистикийн дэд бүтэц
- 18% Инженерийн шугам сүлжээ ба эрчим хүчний дэд бүтэц
- 5% Орчны тохижилт ба нийтийн орон зайн дэд бүтэц
- 3% Барилга, байгууламжийн дэд бүтэц
- 2% Иргэд, олон нийтийн төрийн үйлчилгээний дэд бүтэц
- 1% Зураг төсөл, ТЭЗҮ болон хөгжлийн төлөвлөгөө боловсруулах

Томоохон бүтээн байгуулалт

- 4 чиглэлийн авто зам- нийт 70+ км авто замын бүтээн байгуулалт
- Бие засах газрын байгууламж - 104 ширхэг
- 5.3 км цахилгаан дамжуулах шугам, шугамын өргөтгөл 1, дэд станц 2
- 6.5 км ус зайлуулах шугам, 20 км бохир усны шугам, 20.1 км цэвэр усны шугам
- 120+ төслийн хүрээнд тохижилт үйлчилгээ хийж, орчин сайжруулсан

Оюу толгой ХХК-ийн 2013-2024 оны хооронд дэд бүтэцэд оруулсан санхүүжилт, тэрбум төгрөг

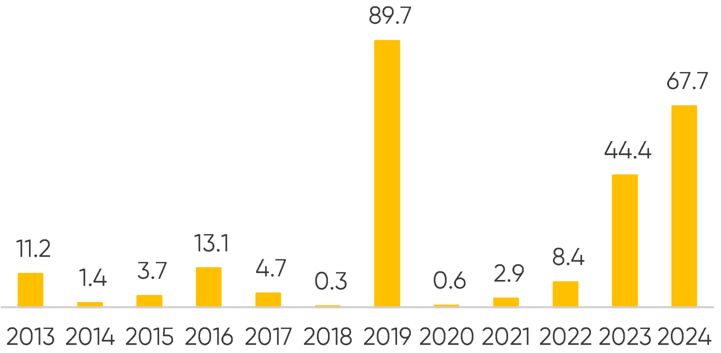

Oyu Tolgoi ДЭД БҮТЭЦ, БҮТЭЭН БАЙГУУЛАЛТАД :

- Оюу толгой ХХК нь **2013–2024 онд дэд бүтэц, бүтээн байгуулалтын чиглэлд** Говийн Оюу хөгжлийг дэмжих сан, Ханбогд хөгжлийн хурдасгуур сан болон Оюу толгойн шууд хөрөнгө оруулалтаар дамжуулан нийт **248.1 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийжээ.**
- Хөрөнгө оруулалтын 71% нь авто зам, тээвэр, логистикийн дэд бүтэц, 18% нь инженерийн шугам, эрчим хүчний дэд бүтцэд чиглэж, бүс нутгийн эдийн засгийн эргэлт, нийгмийн үйлчилгээний чанарыг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн байна.

Оюу толгой ХХК-ийн дэд бүтэц, бүтээн байгуулалтад оруулсан санхүүжилт нь:

180 км

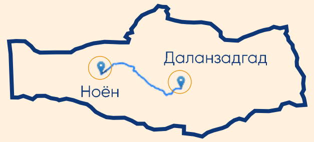

ДАЛАНЗАДГАДААС НОЁН СУМ ХҮРТЭЛХ АВТО ЗАМЫН БҮТЭЭН БАЙГУУЛАЛТ ХИЙСЭНТЭЙ ТЭНЦЭХ ХЭМЖЭЭНИЙ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ.*

Оюу толгой ХХК-ийн дэд бүтэц, бүтээн байгуулалтын чиглэлд оруулсан 248.1 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт нь ойролцоогоор 180 км урт хатуу хучилттай авто зам барихтай дүйцэх хэмжээний хөрөнгө оруулалт юм.

** Монгол Улсын 2025 оны улсын төсвийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх авто замын хөрөнгө оруулалтын мэдээлэлд тулгуурлан 1 км хатуу хучилттай авто зам барих дундаж өртгийг тооцов.*

БОЛОВСРОЛЫН САЛБАРТ ОРУУЛСАН ХУВЬ НЭМЭР

2012-2024 онд:

109.8 тэрбум төгрөг

- 63% Сургалтын дэд бүтэц
- 6% Сургалтын орчныг орчныг сайжруулах
- 18% Хүүхэд залуусын хөгжил
- 11% Тэтгэлэгт хөтөлбөр
- 1% Судалгаа, мэдлэг түгээлт
- 1% Багш, сургалтын байгууллагын чадавхыг нэмэгдүүлэх

69% Дэд бүтцийн хөрөнгө оруулалт

31% Чадавх бэхжүүлэхэд чиглэсэн хөрөнгө оруулалт

148k+

шууд үр шим хүртэгч

6 Нийт 1,000 хүүхдийн хүчин чадал бүхий 6 цэцэрлэгийн барилга

2 Нийт 1,840 хүүхдийн хүчин чадал бүхий 2 сургуулийн барилга

37,000+ хүүхэд

53,000+ хүүхэд

1,400+ багш

3,200+ оюутан

5 5 МСҮТ-ийн барилга, их засвар

10+ 10 гаруй МСҮТ-ийн сургалтын тоног төхөөрөмж

Oyu Tolgoi

БОЛОВСРОЛЫН САЛБАРТ:

- Оюу толгой компанийн 2012-2024 онуудад боловсролын салбарт оруулсан хөрөнгө оруулалтын 69% нь дэд бүтэц, сургалтын биет орчныг сайжруулахад, 31% нь багш, сурагч, оюутныг чадавхжуулах, сургахад чиглэжээ.
- Сүүлийн 13 жилийн хугацаанд нийт 2,840 хүүхдийг сургуулийн өмнөх болон бага боловсрол олгох боломжийг бүрдүүлж 8 цэцэрлэг, сургуулийн барилгыг барьж хүлээлгэн өгчээ.

БОЛОВСРОЛЫН САЛБАРТ ОРУУЛСАН ХУВЬ НЭМЭР

109.8

тэрбум төгрөг

Оюу толгой ХХК нь 2011-2024 онд боловсролын салбарт 109.8 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт хийжээ.

Оюу толгой ХХК-ийн 2012-2024 оны хооронд боловсролын салбарын үйл ажиллагаанд оруулсан санхүүжилт, тэрбум төгрөг

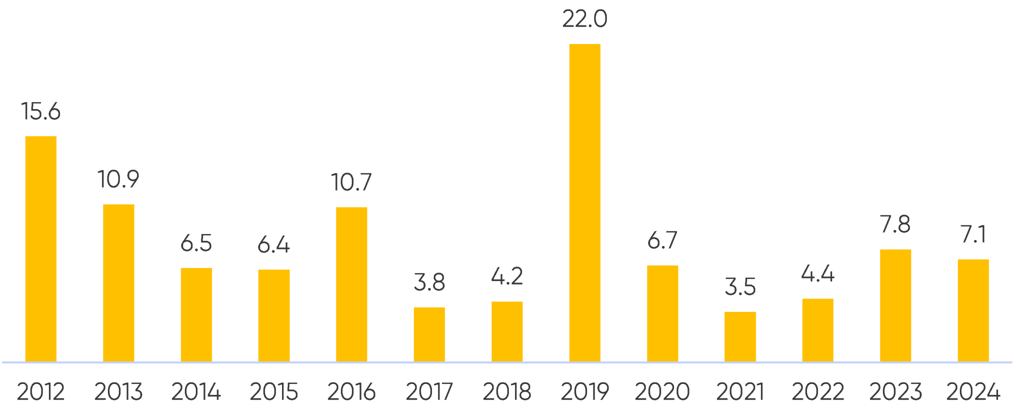

=

Оюу толгой ХХК-ийн боловсролын салбарт оруулсан санхүүжилт нь:

10

640 суудалтай сургуулийн барилга барих зардалтай тэнцэж байна.*

Оюу толгой ХХК-ийн боловсролын салбарт оруулсан 109.8 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалт нь 640 суудалтай сургуулийн барилга барих зардалтай тэнцэх хэмжээний хөрөнгө оруулалт юм.

=

Оюу толгой ХХК-ийн боловсролын салбарт оруулсан санхүүжилт нь:

4,517

сурагчдыг бүрэн дунд боловсрол олгох хувьсах зардалтай тэнцэж байна.*

Оюу толгой ХХК-ийн боловсролын салбарт оруулсан 109.8 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалт нь 4,517 сурагчдыг бүрэн дунд боловсрол (12 жилийн боловсрол) олгох хувьсах зардалтай тэнцэх хэмжээний хөрөнгө оруулалт юм.

** МУ-ын ЗГ-ын 2024 оны 1 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 39 дүгээр тогтоол Хувьсах зардлын хэмжээ, итгэлцүүр, журмын дагуу тооцов.*

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТЭД ОРУУЛСАН ХУВЬ НЭМЭР

78.9

тэрбум төгрөг

Оюу толгой ХХК нь 2010-2024 онд хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих чиглэлээр 79 тэрбум төгрөгийг зарцуулжээ.

Үндэсний мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх хөтөлбөр (Trades & Apprenticeship training)	2010-2021	**53.0 тэрбум төгрөг**
Rio Tinto-ийн Олон улсын түншүүдтэй хамтарсан Монгол мэргэжилтэн бэлтгэх хөтөлбөр (Global Nomads)	2010-2021	**13.6 тэрбум төгрөг**
Өмнөговь аймгийн иргэдийг ажил хөдөлмөрт бэлтгэх, дадлагажуулах хөтөлбөр	2016-2024	**9.8 тэрбум төгрөг**
Хүний нөөц, залуучуудын мэргэжлийн ур чадвар бий болгох, сургах цогц хөтөлбөр (Talent pipeline and World skills)	2013-2024	**1.9 тэрбум төгрөг**
Шинэ төгсөгчдийн хөтөлбөр	2011-2024	**541.5 сая төгрөг**

=>

Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшинд үзүүлсэн нөлөө*:

	2010	2024		
Үндэсний хэмжээнд:	55.5%	57.6%	2.1% ↗	+ 2.0 нэгж хувиар илүү
Өмнөговь аймаг	59.6%	63.7%	4.1% ↗	

=>

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо*:

	2010	2024	
Өмнөговь аймаг	493	163	3 дахин буурсан

=>

Оюу толгой компанийн Монгол ажиллагчдын тоо:

	2010	2024	
Үндсэн	601	4,695	7.8 дахин
Гэрээт	3,279	16,301	5.0 дахин нэмэгдсэн

** Өмнөговь аймагт үйл ажиллагаа явуулж буй уул уурхайн компаниуд болон тэдгээрийн нийлбэр дүнгээр бий болсон нөлөө*

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРТ ОРУУЛСАН ХУВЬ НЭМЭР

2016-2024 онд:

23.3
тэрбум төгрөг

Үр шим хүртэгчид

2016-2024 онд санхүүжүүлсэн төсөлт хөтөлбөрөөр:

473,000+
Орон нутгийн иргэд үр шим хүртсэн.

580+
Эмч, мэргэжилтнийг чадавхжуулах сургалтад хамруулсан.

3
3 сумын нийт 35 ортой эрүүл мэндийн төвийн барилга.

3 сумын ЭМТ жилд ойролцоогоор нийт 9,500 гаруй амбулаторийн үзлэг, 1,000 гаруй хэвтэн эмчлүүлэгчид үйлчилж байна.

Сумын нэр	Орны тоо	Амбулаторийн үзлэг, 2024	Хэвтэн эмчлүүлэгч , 2024
Баян-Овоо	10 ортой	3,591	452
Мандал-Овоо	10 ортой	1,106	217
Цогт-Овоо	15 ортой	4,859	374

Эх үүсвэр: Үндэсний статистикийн хороо

Oyu Tolgoi ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРТ:

- Оюу толгой ХХК нь эрүүл мэндийн салбарт 2016–2024 онд нийт **23.3 тэрбум төгрөг, жилд дунджаар 2.6** тэрбум төгрөгийг тогтвортой хөгжлийн төсөл, хөтөлбөрүүдээрээ дамжуулж хөрөнгө оруулалт хийсэн байна.
- Үүний үр дүнд **473 мянга гаруй орон нутгийн иргэн** эрүүл мэндийн үйлчилгээ, хөтөлбөрөөс шууд үр шим хүртэж, **580 гаруй эмч, мэргэжилтэн** мэргэжлийн үр чадвараа дээшлүүлжээ. Мөн 3 суманд 35 ортой эрүүл мэндийн төвүүд ашиглалтад орсноор **жилд 9,500 гаруй амбулаторийн үзлэг, 1,000 орчим хэвтэн эмчлүүлэх** үйлчилгээг үзүүлэх хүчин чадал бүрджээ.

Оюу толгой ХХК-ийн эрүүл мэндийн салбарт оруулсан санхүүжилт нь:

142k

ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН БҮХ ИРГЭДИЙГ 2 ЖИЛ ДАРААЛАН УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ, ЭРТ ИЛРҮҮЛЭХ ҮЗЛЭГТ ХАМРУУЛАХТАЙ ТЭНЦЭХ.

Оюу толгой ХХК-ийн эрүүл мэндийн салбарт оруулсан 23.3 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалт нь 142 мянган насанд хүрсэн хүнийг урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх үзлэгийн багцад бүрэн хамруулахтай дүйцэх хэмжээний хөрөнгө оруулалт юм.

**МУ-ын Эрүүл мэндийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн 2023 оны 11 /27-ны өдрийн 10 дугаар тогтоолоор батлагдсан "урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх үзлэгийн багц төлбөрийн хэмжээ"-ний дундаж тарифаар тооцов.*

СОЁЛ, УРЛАГ БОЛОН СПОРТЫН САЛБАРТ ОРУУЛЖ ХУВЬ НЭМЭР

2011-2024 онд:

23.7
тэрбум төгрөг

Түүх, соёлын өвийг хамгаалах

14.3 тэрбум төгрөг — **61%**

Спортын үйл ажиллагааг дэмжих

8.1 тэрбум төгрөг — **34%**

Урлагийн үйл ажиллагааг дэмжих

1.2 тэрбум төгрөг — **5%**

337k+
шууд үр шим хүртэгч

4 Барилгын ажил

74%
дэд бүтцийн ажлууд

- Музейн барилга
- Спорт заал
- Спортын танхим
- Соёл, спортын цогцолбор

Oyu Tolgoi **СОЁЛ, СПОРТЫН САЛБАРТ:**

- 2011-2024 онд нийт 23.7 тэрбум төгрөгийг соёл урлаг, спортын салбарт зарцуулжээ.
- Тус салбаруудад оруулсан санхүүжилтийн 74 хувийг барилга байгууламж, дэд бүтцэд зарцуулсан ба энэ нь урлаг, спорт, соёлын хөгжлийн суурь нөхцөлийг бүрдүүлж, нийгмийн оролцоог дэмжих тогтвортой орчныг бий болгож байна.

Оюу толгой ХХК-ийн соёл, урлаг болон спортын салбарт оруулсан санхүүжилт нь:

4 жил
400
музейн ажилтан

орон нутгийн музейн ажилчдын цалин хөлсийг 4 жил олгох зардалтай тэнцэж байна.*

Оюу толгой ХХК-ийн соёл, урлаг болон спортын салбарт оруулсан **23.7 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт нь орон нутгийн музейн 400 ажилчдын дөрвөн жилийн цалин, урамшууллын зардалтай дүйцэх хэмжээний хөрөнгө** оруулалт юм.

** Соёлын салбарын 2023 оны төсвийн зарлага болон үр дүнгийн гүйцэтгэлийн тайлан. 2023 оны гүйцэтгэлд тулгуурлан тооцов.*

ОРОН НУТГИЙН БИЗНЕСИЙН ХӨГЖИЛД ОРУУЛСАН ХУВЬ НЭМЭР

2016-2024 онд:

13.0
тэрбум төгрөг

Үр шим хүртэгчид

29,000+
Шууд үр шим хүртэгч

130+ Бичил зээл — Орон нутгийн бизнес эрхлэгч иргэд

450+ Шинээр түр болон байнгын ажлын байр

ОРОН НУТГИЙН БИЗНЕС ХӨГЖИЛД:

- 2016–2024 онд Оюу толгой ХХК нь Говийн Оюу хөгжлийг дэмжих сан болон Ханбогд хөгжлийн хурдасгуур сангаар дамжуулан орон нутгийн бизнес, жижиг дунд үйлдвэрлэлийн хөгжилд нийт **13.0 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийжээ.**
- Уг хөрөнгө оруулалтын үр дүнд **29,000 гаруй иргэн шууд үр шим хүртэж, 130 гаруй бизнес эрхлэгч бичил зээлд хамрагдан, 450 гаруй шинэ ажлын байр шинээр бий** болжээ. Энэ нь орон нутгийн бизнес эрхлэлтийг дэмжих, өрхийн орлогыг нэмэгдүүлэхэд томоохон хувь нэмэр оруулсан хөрөнгө оруулалт юм.

Оюу толгой ХХК-ийн орон нутгийн бизнес хөгжилд оруулсан санхүүжилт нь:

5,600
ажилтан

5,600 ГАРУЙ АЖИЛЧДЫН САРЫН ДУНДАЖ ЦАЛИНГИЙН ОРЛОГОТОЙ ДҮЙЦЭХ ХЭМЖЭЭНИЙ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ ЮМ.

Оюу толгой ХХК-ийн орон нутгийн бизнесийн хөгжилд оруулсан 13 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө нь ойролцоогоор 5,600 гаруй ажилчдын сарын дундаж цалингийн орлоготой дүйцэх хэмжээний хөрөнгө оруулалт юм.

** УСХ-ны 2024 оны ажиллагчдын сарын дундаж цалингаар тооцов.*

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХАД ОРУУЛСАН ХУВЬ НЭМЭР

ТЭРБУМ МОД ҮНДЭСНИЙ ХӨДӨЛГӨӨН · Oyu Tolgoi · 100 САЯ МОД Өдөрлөгн үйлдэл

Үндэсний зорилтын **10%-ыг хангах амлалт авсан.**

2022-2025 онд:

Ойжуулалтын ажлын гүйцэтгэлээр 3.3 сая мод

Дүйцүүлэх ажлын гүйцэтгэлээр 33.1 сая мод

Нийт 36.4 сая мод

100 САЯ МОД — Амлалтын гүйцэтгэл 36.4%

ТЭРБУМ МОД — **Үндэсний хөдөлгөөнд** оруулсан хувь нэмэр 3.6%

Ойжуулалтын ажил

1. Богд хан уулын ДЦГ-ын Түргэний ам

175 мянган мод · +70 га

2. Дархан-Уул аймгийн Хонгор сум

2025 онд: +150 га

Төлөвлөгөө: +1500 га; 3.8 сая нарс

3. Сэлэнгэ аймгийн Түшиг сум

2025 онд +150 га

4. Алтанбулаг сумын Тужийн нарсны БЦГ

+400 га · 1 сая нарс

5. Шинэ Хархорум хотын ногоон байгууламж

37.3 мянган навчит мод

30 мянган шилмүүст мод

36.7 мянган бут сөөг

2025 онд 5 мянган мод суулгасан

6. Өмнөговь аймгийн Ханбогд, Манлай, Баян-Овоо сум

+2.8 мянган га талбайд

+3.5 сая заг ургуулна

Ханбогд сум

+1200 га · **1.5** сая заг

Манлай сум

+800 га · **1** сая заг

Баян-Овоо сум

+800 га · **1** сая заг

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХАД ОРУУЛСАН ХУВЬ НЭМЭР

Дүйцэхүйц хөрөнгө оруулалтын ажлын гүйцэтгэл

1. Сэлэнгэ аймгийн Хүдэр сумын Цагаан зүрийн гол

600 га талбайд нөхөн сэргээлт хийсэн

12.0 сая мод тарьсантай дүйцэж байна

2. Сэлэнгэ аймгийн Ерөө сумын Ялбагийн хөндий

400 га талбайд нөхөн сэргээлт хийсэн

8.1 сая мод тарьсантай дүйцэж байна

3. Дархан-Уул аймгийн Шарын гол сум

215 га талбайд нөхөн сэргээлт хийсэн

4.3 сая мод тарьсантай дүйцэж байна

Oyu Tolgoi

1,215 га талбайд нөхөн сэргээлт хийсэн

15.2% Оюу толгой нөхөн сэргээлт хийжээ.

1990 оноос хойш **хариуцлагагүй уул уурхайн улмаас**

8,000 га газар **эвдэрч, эзэнгүй орхигдсон.**

24.4 сая мод тарьсантай дүйцэж байна

Оюу толгой компанийн санхүүжилтээр байгуулсан мод үржүүлгийн газар

1. Манлай суман дахь мод үржүүлгийн газар

250 мянган тарьц суулгац

2. Баян-Овоо суман дахь мод үржүүлгийн газар

250 мянган тарьц суулгац

3. Сэврэй суман дахь мод үржүүлгийн газар

500 мянган тарьц суулгац ургуулах хүчин чадалтай

Oyu Tolgoi

1,000,00 тарьц суулгац ургуулах хүчин чадалтай

3 Мод үржүүлгийн газрыг байгуулан

Өмнөговь аймгийн Зүүн бүсийн Сум дундын ойн ангид хүлээлгэн өгсөн.

Ойн салбарын мэргэжилтэн бэлтгэх чадавхжуулах

2022 оноос жил бүр

- Ойн инженер
- Экологич
- Хүрээлэн буй орчны инженер

3 оюутанд тэтгэлэг олгож байна.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХАД ОРУУЛСАН ХУВЬ НЭМЭР

Oyu Tolgoi компанийн 100 сая мод (Өдөөцлөн цэдээ) хөтөлбөрийн хүрээнд

2022-2025 оны хооронд тарьсан **3,261,351 мод** гэдэг нь...

Хэдэн га талбайтай ой болохыг тооцож үзвэл*:

4.5 км × 4.5 км

2,038.3 га ой

Улаанбаатар хотын Үндэсний цэцэрлэгт хүрээлэнгээс **2.1 дахин том**

Old Trafford цэнгэлдэх хүрээлэн

x 50

Тайлбар * 2.5×2.5 м (≈ 1,600 мод/га) гэж тооцов.
https://www.fao.org/4/t0122e/t0122e08.htm?utm

Хэдэн км ойн зурвас бий болгох боломжтой вэ?

- Нэг эгнээндээ 2 м-ийн зайтай суулгана гэвэл 1 км-т 500 мод;
- Гурван эгнээгээр суулгана гэвэл 1 км зурваст 1,500 мод;
- 3,261,351 / 1,500 ≈ **2,174 км ойн зурвас.**

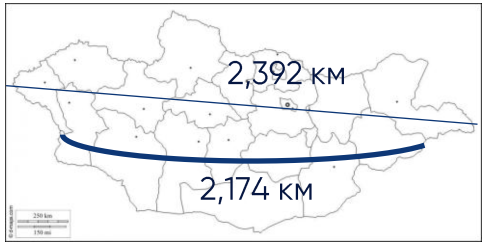

Монгол Улсын **баруун захын цэгээс зүүн захын цэг хүртэлх** зай 2,392 км

Оюу толгой компанийн тарьсан модоор Монгол Улсын өмнөд говийн бүсийг дамнасан ойн зурвас байгуулж болохоор байна.

Энэ хэмжээний ой жилд хэдий хэмжээний нүүрсхүчлийн хий (CO_2) шингээх вэ?*

1 га ой

Жилд **5 тн CO_2 шингээдэг** гэж үзвэл

Oyu Tolgoi **2,038.3 га ой**

CO_2 **10,192 тн**

Оюу толгой компанийн бий болгосон ой жил бүр **10.2 мян.тн** **CO_2 шингээх** тооцоо гарч байна.

Жилд 10,192 тн нүүрсхүчлийн хий (CO_2) шингээнэ гэдэг нь...

Нэг суудлын автомашин жилд дунджаар ~4.6 тн CO_2 ялгаруулдаг гэж үзвэл: → **2,215** Суудлын автомашины жилд ялгаруулах CO_2-ыг шингээнэ.

Эсвэл

Нэг өрх жилд ойролцоогоор ~7 тн CO_2 ялгаруулна гэж үзвэл: → **1,455** Өрхийн жилд ялгаруулах CO_2-ыг шингээнэ.

Эсвэл

1-1.5 МВт Нүүрсээр ажилладаг дулааны цахилгаан станцын жилд ялгаруулах CO_2-ыг шингээнэ гэсэн үг (1 МВт нүүрсний ДЦС жилд 7000-8000 тн CO_2-ыг ялгаруулдаг).

Тайлбар: * - Уур амьсгалын өөрчлөлтийн Засгийн газар хоорондын шинжээчдийн хороо (IPCC)-ны тайланд дурдсанаар ойжуулалтын биомасс дахь нүүрстөрөгчийн хуримтлал (CO_2-р илэрхийлсэн) 1–35 тн CO_2/га/жил хүртэл хэлбэлзэж болно. Тооцоонд 5 тн CO_2/га/жил байхаар тооцов.
https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg3/downloads/report/IPCC_AR6_WGIII_Chapter07.pdf

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХАД ОРУУЛСАН ХУВЬ НЭМЭР

Усны менежмент

Гадаргын усыг хамгаалах, ашиглах чиглэлээр

1. Оюу толгой компанийн ил уурхайн тэлэлтийн талбайтай давхцаж байсан Ундайн голын сайрыг хэсэгчлэн шилжүүлсэн (2013-2014).

Үр дүн:

- ✓ Ундайн голын сайрын **газрын доорх урсцыг ил уурхай руу орохоос сэргийлсэн.**
- ✓ Байнгын хяналт шинжилгээний үр дүнгээс харахад **голын урсац нэмэгдсэн.**
- ✓ **Хүний гараар бүтсэн "Шинэ бор овооны булаг" үүсэж**, жилийн турш устай "Говийн баян бүрд" болсон.

2. Ханбогд сумын байгалийн булаг шандын эхийг хамгаалж, Галбын говийн GGW20 гар худгийг автоматжуулж зэрлэг ан амьтан ундаалах усны хагалбар бий болгосон.

3. Эрс тэс, хуурай уур амьсгалын нөхцөлд усыг ууршилтаас хамгаалж, газар доор хуримтлуулах далан барьж турших ажлыг эхлүүлсэн.

3. Хэрлэн голын урсцад тохируулга хийж **Говийн бүсийг усаар хангах "Хэрлэн-Тооно" төслийн ТЭЗҮ-ийг шинэчлэн боловсруулах**ад **3 сая ам.долларын дэмжлэг** үзүүлсэн.

Хэрлэн-Тооно төсөл

5 аймгийн **2** төв **12** сумын **66.5 мянга** хүн амд хоногт **29.1 сая литр**

Хөдөө аж ахуй, байгаль орчинд
- ✓ Бэлчээрийн мал усалгаа
- ✓ Газар тариалангийн усалгаа
- ✓ Хүрээлэн буй орчин

хоногт **69.1 сая литр**

Сайншандын АҮ-ийн цогцолбор, Оюу толгой, Таван толгой зэрэг **10** үйлдвэр, уурхайд хоногт **341.7 сая литр**

ус нийлүүлнэ.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХАД ОРУУЛСАН ХУВЬ НЭМЭР

Усны менежмент

Орон нутгийн иргэдийн усан хангамжийг сайжруулах, хамгаалах чиглэлээр

" 20 жилийн хяналт шинжилгээ, хээрийн судалгаа, хайгуулын үр дүнд үндэслэн "

2013 оноос хойш

100+ худгийг шинээр гаргасан.

2022 оноос хойш

33 малчдын бага гүний худгийг сэргээн засварлаж, нарны эрчим хүчээр ажилладаг болгосон.

2024 оны эцсийн байдлаар

151 малчин, байгаль хамгаалагчтай хамтран

176 цэг дээр тогтмол хяналт шинжилгээ хийж байна.

2017 онд

Ханбогд сумын төвд

30-40 мянган хүн амыг цэвэр усаар хангах ус хангамжийн системийг барьж хүлээлгэн өгсөн.

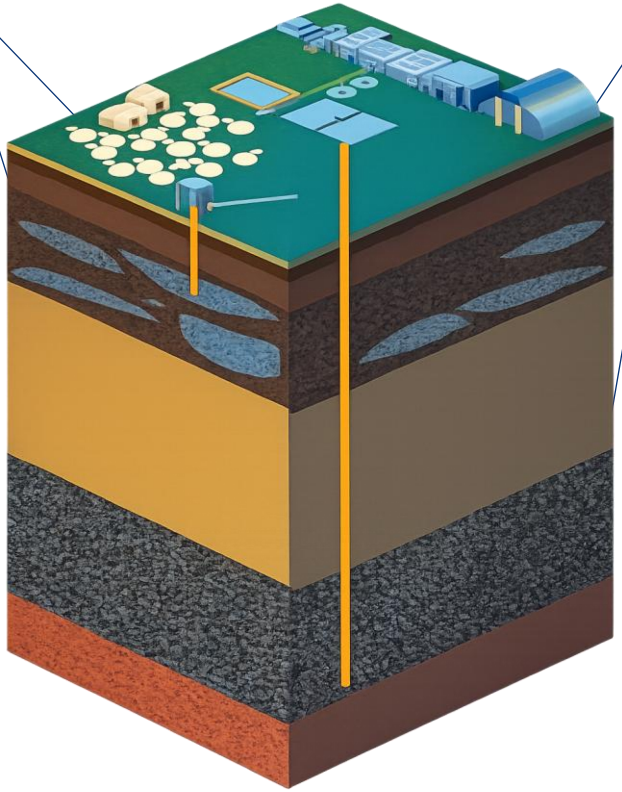

Дашрамд дурдахад

Улаанбаатар хотын усны хэрэглээ **1,244 л/с** байдаг.

Оюу толгой компанийн усны менежмент

1 Орон нутгийн иргэдийн ундны уснаас ангид, эрдэсжилттэй усыг илүү гүнээс олборлон ашигладаг.

Оюу толгой компани усаа **150-400 м** гүнд орших гүний хоолойн уст давхаргаас татдаг.

Үйлдвэрлэлд ашиглаж буй гүний усны эрдэсжилт **3,000 мгр**

Ундны усны эрдэсжилтийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ **1,000 мгр**

x3 дахин их эрдэсжилттэй

2 Эрдэсжилттэй усыг **150-400 метрийн гүнээс** олборлон **153 км хоолойгоор** татан авч байгаа хэдий ч маш үр ашигтай зарцуулдаг.

Батлагдсан усны нөөц **918 л/с**

Усны хэрэглээ **500 л/с**

нөөцийн **54.5%** ашиглаж байна.

1 тонн зэсийн баяжмал үйлдвэрлэхэд

Дэлхийн ижил төстэй уурхайнууд** **1,200 л**

Оюу толгой компани **400 л**

x3 дахин бага ус ашиглаж байна.

Ус ашиглалтын үр ашиг: 1 $м^3$ усаар

Монгол Улсад* **34.6 мян.төг**

Оюу толгой **272.3 мян.төг**

Нэмүү үнэ цэнийг бий болгож байгаа нь

x8 дахин илүү үр ашигтай байна.

Эх сурвалж: * Усны биет урсгалын данс, 2023 ҮСХ, ** ICMM / World Bank

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХАД ОРУУЛСАН ХУВЬ НЭМЭР

Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, сайжруулах

1. Биологийн төрөл зүйлийн хяналт шинжилгээ

2013 оноос хойш **130+** хуланд

2014-2020 онд **58** **хар сүүлтэд** хиймэл дагуулын дамжуулагчтай **хүзүүвч зүүсэн**

2025 онд агаарын болон хээрийн судалгаар **116+** км² талбайг хамруулан хийхэд

85,196 хулан **96,300** хар сүүлт тоологджээ.

2. Биологийн төрөл зүйлийг дүйцүүлэн хамгаалах төслүүд

Хулгайн антай тэмцэх төсөл

2013 оноос хойш хэрэгжүүлж, 2024 онд өргөжиж

Өмнөговь аймгийн **7**, Дорноговь аймгийн **6** суманд хэрэгжиж байна.

Оюу толгойн эзэмшлийн бус эрчим хүчний шугамд тусгаарлагч суурилуулах төсөл

Шувууд цахилгаанд цохиулж эндэх эрсдэлийг **90%** бууруулж

1000+ Идлэг шонхрыг эрсдэлээс хамгаалж байна.

Зэрлэг амьтдад ээлтэй ЦДАШ-ын стандартыг боловсруулж батлуулсан.

Зэрлэг амьтдад ээлтэй төмөр зам төсөл

04

Судалгааны онол арга зүйн үндэслэл, тооцооллын аргачлал

ISO 20252 CERTIFIED RESEARCH STANDARD
ESOMAR 25 Corporate

Судалгааны арга зүй

Улс орны эдийн засагт оруулж буй хувь нэмрийг тодорхойлох:

- Макро эдийн засгийн үзүүлэлтүүдийн тодорхойлолт, тооцох арга зүй, мэдээллийн эх сурвалж, тэдгээрийг шинжилгээ судалгаа, дүгнэлт, шийдвэр гаргалтад хэрхэн ашигладаг хэрэглээний ач холбогдол зэргийг харгалзан үзэх, нийцүүлэх.
- Харьцуулж буй утгын тооцооллын арга зүй, хэмжих нэгж, хэмжилтийн суурь, бүрэлдэхүүн хэсгүүд нь ижил байх.

Улсын нэгдсэн төсвийн орлогод оруулж буй хувь нэмрийг, үр нөлөөг тодорхойлох:

- Төсвийн тухай хууль, Татварын ерөнхий хууль холбогдох хууль тогтоомжтой уялдаатай байдлаар авч үзэх.

Нийгэмд оруулж буй хувь нэмэр, үр нөлөөг тодорхойлох:

- Шууд болон шууд бус, өдөөгдсөн нөлөөг онол, арга зүйн үндэслэлтэй тодорхойлох.
- Бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд хуваах анализ хийснийг нэгтгэн дүгнэж “синтез” хийх.
- Абсолют утгаас илүүтэй харьцангуй үзүүлэлт, утгыг ашиглах.

Оюу толгой ХХК-ийн нэмүү үнэ цэн (GVA)-ийг тооцсон арга зүй

Үйлдвэрлэлийн арга (Production Approach)

Нийт үйлдвэрлэлт (Output)

– (хасах)

Завсрын хэрэглээ (Intermediate Consumption)

= (тэнцүү)

ДНБ = **Нэмүү үнэ цэн** (GDP = Gross Value Added)

Оюу толгой ХХК-ийн “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын 2013-2024 оны үйл ажиллагааны дэлгэрэнгүй мэдээ” ААНБ-1 маягт

=

Орлогын арга (Income Approach)

Цалин, түүнтэй адилтгах орлого

+ (нэмэх)

Татвар

+ (нэмэх)

Ашиг, холимог орлого

+ (нэмэх)

Хөрөнгийн элэгдэл

= (тэнцүү)

ДНБ = **Нэмүү үнэ цэн** (GDP = Gross Value Added)

Хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн:

- Нийт зардал болон өртгийн тооцоолол,
- Төслийн орлого, үр ашгийн тооцоолол, хөрөнгө оруулалтын үнэлгээ

=

Эцсийн ашиглалтын арга (Expenditure Approach)

Өрхийн хэрэглээ

+ (нэмэх)

Төрийн байгууллагын хэрэглээ

+ (нэмэх)

Хөрөнгө оруулалт

+ (нэмэх)

Цэвэр экспорт (Экспорт-Импорт)

= (тэнцүү)

ДНБ (GDP)

Зөвхөн улсын хэмжээнд тооцогддог

Оюу толгой ХХК-ийн нийт эдийн засагт үзүүлэх үржүүлэгчийн нөлөөг тооцсон арга зүй

1. Салбар хоорондын тэнцэл (СХТ)-ийн мэдээллийг бэлтгэсэн.

		Завсрын хэрэглээ					Эцсийн хэрэглээ	
		Хөдөө аж ахуй	Уул уурхай олборлолт	Үйлдвэрлэл	Үйлчилгээ	ЗАВСРЫН ХЭРЭГЛЭЭ	ЭЦСИЙН ХЭРЭГЛЭЭ	НИЙТ ХЭРЭГЛЭЭ
Завсрын орц	Хөдөө аж ахуй	472	3	2 905	48	**3 428**	3 158	**6 587**
	Уул уурхай, олборлолт	4	1 231	533	48	**1 817**	17 015	**18 832**
	Үйлдвэрлэл	286	1 555	3 783	2 155	**7 779**	11 711	**19 491**
	Үйлчилгээ	723	2 297	2 543	4 317	**9 880**	17 471	**27 351**
	Дотоод үйлдвэрлэлийн завсрын хэрэглээ	**1 486**	**5 088**	**9 764**	**6 568**	**22 905**	49 357	**72 263**
	Импорт	616	3 346	3 990	4 590	**12 543**	10 658	**23 201**
	НИЙТ ЗАВСРЫН ХЭРЭГЛЭЭ	2 107	8 731	13 871	11 450	**36 159**	59 305	**95 465**
	Бүтээгдэхүүний цэвэр татвар	106	511	796	863	**2 278**	1 736	**4 014**
	НИЙТ ХЭРЭГЛЭЭ	**2 213**	**9 242**	**14 667**	**12 313**	**38 437**	61 041	**99 479**
Нэмэгдэл өртөг	Ажиллагчдын цалин, түүнтэй адилтгах орлого	351	1 525	1 876	6 265	10 017		
	Үйлдвэрлэлийн бусад татвар, цэвэр	0.6	70	43	36	150		
	Үндсэн хөрөнгийн хэрэглээ	45	1 225	768	2 084	4 122		
	Үйл ажиллагааны ашиг	3 976	6 769	2 137	6 652	19 535		
	НЭМЭГДЭЛ ӨРТӨГ, үндсэн үнээр	4 373	9 590	4 823	15 037	33 825		
	НИЙТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ	**6 587**	**18 832**	**19 491**	**27 351**	**72 263**		

- Баганын дагуу тухайн салбар аль салбараас ямар өртөг бүхий орц ашигласан, хэдий хэмжээний нэмүү үнэ цэн бий болгосныг харуулна.
- Мөрийн дагуу тухайн салбарын гарцыг аль салбарт хэдий хэмжээгээр ашигласан, мөн эцсийн хэрэглээнд хэдийг нь ашигласныг харуулна.
- 2010, 2015, 2019 оны 20х20 салбар хоорондын тэнцлийг ашигласан.

2. Оюу толгой ХХК-ийн ашигласан орц, нийлүүлсэн гарцын хэмжээг тооцсон

Оюу толгой ХХК-ийн ашигласан орцууд

Оюу толгой ХХК-ийн гарц

3. Нийт СХТ-ээс Оюу толгой ХХК-ийн орц, гарцыг хасаж, СХТ-ийг Оюу толгой ХХК байхгүйгээр байгуулсан.

4. Оюу толгой ХХК орсон болон ороогүй СХТ-д үндэслэсэн үржүүлэгчдийг харьцуулан Оюу толгой ХХК-ийн үржүүлэгчийн утгыг тооцсон.

- Шууд нөлөө
- Шууд бус нөлөө
- Өдөөгдсөн нөлөө

Үйлдвэрлэлийн | Орлогын | Хөдөлмөрийн | Хөрөнгө оруулалтын

Судалгааны арга зүй

1. Ripple effect - Multiplier Analysis:
(output, job creation and income multiplier).

УСХ-ноос 2010, 2015, 2019 онд хийсэн салбар хоорондын тэнцэл (СХТ)-ийн мэдээлэлд үндэслэн тооцно.

⇩

Шууд нөлөө (direct effect)

Оюу толгой ХХК-ийн үйл ажиллагаанаас ДНБ-д шууд оруулж буй хувь нэмэр буюу бүтээгдэхүүн, үйлчилгээгээр бий болсон ашиг, цалин, татвар зэрэг шууд нэмүү үнэ цэн (нэмэгдэл өртөг).

+

Шууд бус нөлөө (indirect effect)

Нийлүүлэлтийн сүлжээний хүрээнд бий болсон **нийлүүлэгчид, тээвэрлэгч, туслан гүйцэтгэгчдийн** бий болсон нэмүү үнэ цэн (нэмэгдэл өртөг).

+

Өдөөгдсөн нөлөө (induced effect)

Оюу толгой болон ханган нийлүүлэгчдийн **ажиллагчдын орлогоос бий болсон хэрэглээ**нээс үүсэх эдийн засгийн үр нөлөө буюу нэмүү үнэ цэн (нэмэгдэл өртөг).

The ripple effect

2. Өгөгдлөөр түүх өгүүлэх арга
(Data Storytelling Method)

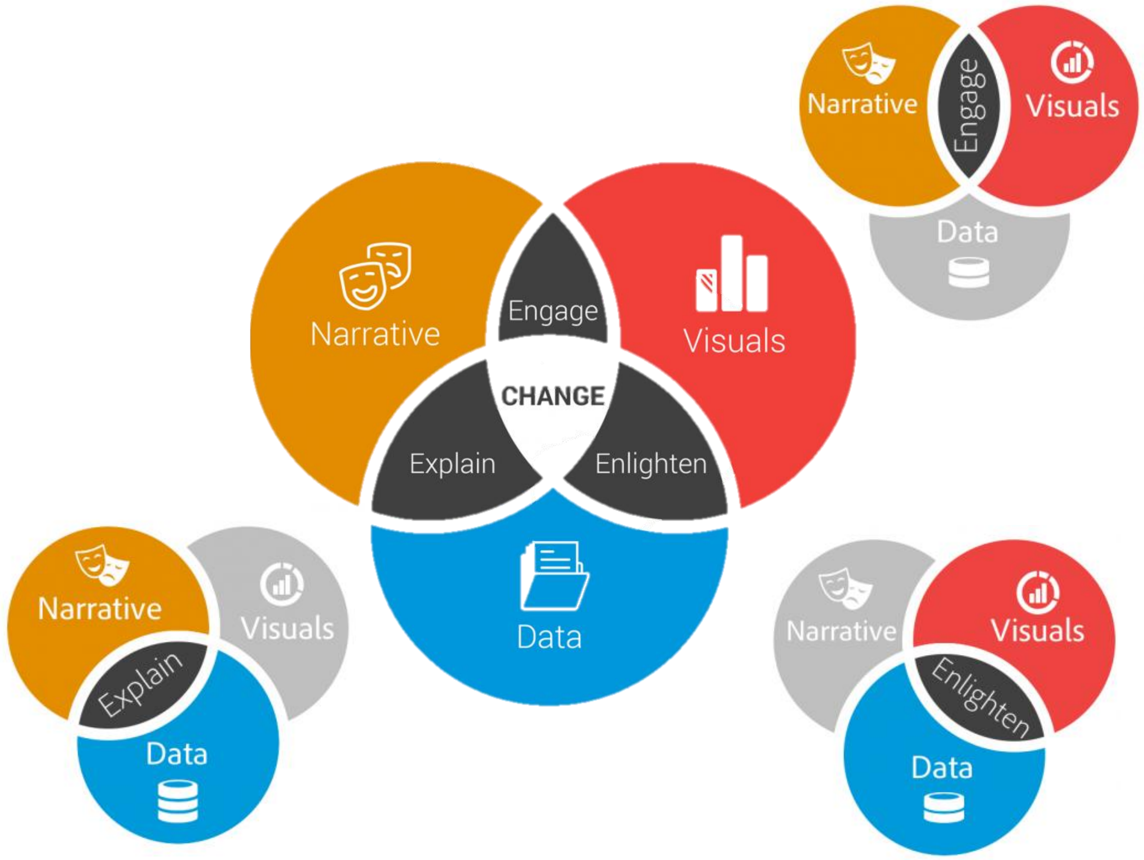

Судалгааны арга зүй

1	Эдийн засагт үзүүлсэн нөлөөг тодотгох зорилгоор ...	**Нөхцөлт үнэлгээний арга** (Contingent Valuation Method)	? Хэрэв Оюу толгой байхгүй байсан бол...
2	Эдийн засагт үзүүлсэн нөлөөллийн өөрчлөлтийг хугацааны туршид харуулах зорилгоор ...	**Цаг хугацааны хандлагыг харуулах арга** (Time-series comparison)	? Компанийн үйл ажиллагаа эхэлснээс хойш ...
3	Иргэд, олон нийтэд ойлгомжтой байдлаар хүргэх зорилгоор ...	**Санхүүгийн хөрвүүлэлтийн арга** (Fiscal translation method)	? Тухайн жилд төлсөн ажилчдын НДШ нь 4,000 хүний дундаж тэтгэврийн зардлыг даахтай тэнцэнэ гэх мэт.

Insightful
Innovative
Strategic

Хан-Уул дүүрэг, 18-р хороо, Нийслэл хүрээ өргөн чөлөө, Парк гарден плаза,
12 давхарт, Монгол Улс, Улаанбаатар хот

ISO 20252 CERTIFIED RESEARCH STANDARD

ESOMAR 25 Corporate